

Postritel: „Dinorauste radadel” * „Valge daami saladus”

KOOLILASTE AJAKIRI

HIND 2,24 €

12
2013

HEALAPS

AUHINNASADU

Noortest ehtekunstnikest võitsid Ravensburgeri mängud Rekatoit AVE KALJUMÄE Nissi vallast, MARIANNE LAPIN Naisteväljal, ALEKSANDRA ŠALABOVA Türiilt ja MERILY RAMMI Laevast.

Raketikonstruktoritest saavad Rimonnelt Kurjalindude ehk Angry Birdsi mängud ERETH KARJAMAA Saulelt, KAROLIN DEMIDOV Laevast, KAARI AAVIK Puurmanist ning ANET IVANOV ja ANDERO LAVRINENKO Türiilt.

Ootame teie fantaasia vilju toimetusse hiljemalt 5. novembriks 2013! Peauhinna on Angry Birdsi kosmosemäng Rimonnelt!

RÕÕMSAID
LÄHENEVAID
JÕULUPÜHI,
HEAD SÕBRAD JA
SUGULASED!
ILUSAT VANA-AASTA
LÕPPU!

Loodetavasti seisab teil kõigil ees mõnus jõuluvaheaeg – õdusad kodused õhtud ja lõbusad koolipeod. Nüüd aga laseme päkapikkudel pisut pikutada ja teeme teatavaks meie oktoobrinumbri võistluste võitjad. Preemiade kättesaamisega on nii, et Tallinna, Harju-, Lääne-, Järva-, Viru- ja Pärnumaa lugejate auhinnad toimetame Kullo Lastegaleriisse (Kuninga 6, Tallinn, avatud teisipäevast laupäevani kella 10 – 18). Lõuna-eevlaste preemiad läkitatakse O. Lutsu nimelisse Kesksuuraamatukogusse (Tartu, Kompanii 3/5). Kui kellelgi on muid soovide ja ettepanekuid, siis palume toimetusse kirjutada, helistada või meilida.

Oktoobriinile vastajatest saavad preemiaraamatud ANNEMARII BENDI Võrumaalt ja MIKK VALK Muhu saarelt.

Lembitu-mõistatuse auhinnaraamatu saab PILLE MARKOV Pukast.

Ristsõna-plaadi võitsid KELLI LATIK Kolgalt ja JANAR KAND Tornimäelt.

Novembrinumbris väljakuulutatud võistluste võitjad selguvad juba uue aasta alguses.

Täname Kultuuriministeeriumi, Kultuurkapitali ja Hasartmängumaksu Nõukogu. Suur aitäh Haridus- ja Teadusministeeriumile, kes tellis ajakirja meie põhikoolidele!

LAHEDAT LUGEMIST

- Loona Metsa „Kaabuga kassike“ — 4
Hille Ilvese, Sanna Leenu Veli, Gerliin Ainsalu, Mariel Pähkeli jõulusalme — 5
Ilmar Tomuski intervjuu Volliga — 6
Anni Ulmi, Elise Pihlaka, Sarah Lannese jõulujutte — 9
Kristina Kruuse Tähtede Laulust — 11

GALERII

- Märjamaa Muusika- ja Kunstikooli näituselt — 13

MAAILM MEIE ÜMBER

- Tore loodus: Mai Zernask jõulutähest — 14
Tere, lind! Peep Veedla käbilinnust — 16

- Steni võistluselt: Joosep Spirka jõulujutt — 18
Järjehoidja — 19
Poster 1: „Valge daami saladus“ — 21
Poster 2: „Dinosauruste radadel“ — 22

TEE ISE!

- Osavnäpp: Lully Gustavsoni leevike — 25
Mustkunstnik Ande: vanaisa jõulutrikk — 26
Irise näomaaling: põhjapõder — 27
Sandra sööginurk: seenepirukas ja kirju koer — 28

NUPUTA JA NAERA!

- Ilmar Trulli ristsõna — 29
Lembitu mõistatus, viktoriin — 30

- Paetisme — 31
Naeru-uss — 32

ELUMELU

- Uudiseid lavalt ja ekraanil — 33
Turboenergilised lood — 34
TEATER: Mall Türk „Totust Kuul“ — 35
Thomas Scheileke koomiks — 36
Kino: „Dinosauruste radadel“ ja „Valge daami saladus“ — 37
Hobid ja huvid: Anna-Maria intervjuu Kristina Poloviga — 38
Siit ja sealt: külmi ja kuumi rekordeid — 39
Sõber Veltzi rokikool: Rokkfestivalid 3 — 40
Autonimed: Volkswagen — 42
Barbindus: külas on Barbie ja Max Steel — 43
Rekato: autode jõulud — 44

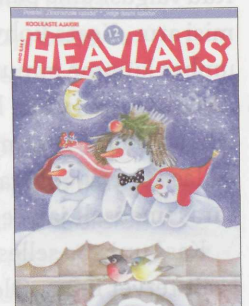
Ajakiri Hea Laps ilmub 1994. aastast

Väljaandja: MTÜ Hea Laps
Harju 1, 10146 Tallinn, tel: 631 44 28
e-post: toimetus@healaps.ee

Peatoimetaja: Leelo Tungal
Kujundaja: Vivika Kalt
Levi: Anna-Magdaleena Kangro

Trükk: Reusner AS
Ajakiri Hea Laps on autorikaitse objekt

Tellimine: www.tellimine.ee/ajakirjad/kultuurivaljaanded
ja Eesti Posti koduleheküljelt
Hind üksikmüügis 2,24

Kaanepilt: Ülle Meister

Heiin Tikerpuu

Kaabuga kass

Loona Mets Tartu Descartes'i lütseumi 4.b klassist

Tartus Toomemäel on vana observatoorium. Seal tehti remonti. Jõulude ajal remondimehed puhkasid ja seepärast kolis sinna hall kassike, kes kandis vana kaabut. Kass oli kaabu kuskilt leidnud. Aknapeegelduses nägi ta ennast sellega. Kiisu jäi oma välimusega rahule. Ta nägi hea välja.

Ühel ööl, kui väljas sadas paksu valget lund, ärkas kassike üles. Uni oli läinud. Väljas paistis kollane kuusirp. Kiisule meeldis kuud vaadata, see oli nii ilus. Kuu valguskuma pani lume särama. Kass pidas endamisi aru: „Keeta kohvi, mitte keeta?” Nii arutles unetu umbes kümme minutit. Lõpuks otsustas ta ikkagi keeta. Akna ääres oli väike laud ja kaks tooli. Kass tõi tassi ja läks siis kohvi keetma. Mõne aja pärast tuli ta tagasi ja kallas aurava joogi tassi. Kell oli umbes üks öösel. Kuu säras imeliselt ja peegeldus valgel tassil.

Kass unistas sellest, kuidas ta istub kuu peal ja jälgib sealt tervet linna. Oleks ju imeline? Kohv sai otsa.

Kaabuga kass istus, jälgis kuud ja unistas. Alles varahommikul läks ta magama.

Kass ärkas järgmisel päeval kell kaks. Oli 23. detsember. Kass käis närviliselt ringi, kaabu peas, ja mõtles midagi pingsalt. Nii tegi ta vähemalt viis tundi järjest. Kell sai seitse. Siis istus ta nõutult maha ja jäi uuesti magama. Hall kassike ärkas unest, sest kuulis samme. Sammud hiilisid, tulid lähemale, kaugesid. Kassike kergitas peas vana kaabut ja läks vaatama. Ei kedagi. Ta pani kaabu kapi peale ja jäi uuesti magama. Aknast oli jälle näha kollast kuusirpi.

Hall kassike ärkas, kätte olid jõudnud jõulud. Ta läks kapilt kaabut võtma, aga see oli kadunud. Kass oli üllatunud. Kuid ta märkas alles nüüd, et kapil ilutses kingipakk. Sellel oli silt ka juures. Kass vaatas silti. Seal oli kirjas „Uus kaabu hallile kassile”. Kiisu harutas kingituse paberist lahti, pani uue kaabu pähe ja astus akna juurde. Ülevalt taevast naeratas talle kollane kuu.

JÄÄLILLEDE MUUSIKA

Sanna-Leenu Veli
Tarvastu gümnaasiumist

Ilusal kargel hommikul
vaatan aknast välja.
Lumi sajab, kell paugub
ja äkki kuulen imelist viisi.

Kust tuleb see laul,
nii ilus, nii kaunis?
Vaatan õue, vaatan tuppa,
oh, muusika, ära veel minema ruttal!

Ja äkki ma näen,
kust tuleb see viis.
Lummatult kuulama jään
jäälillede muusikat.

Mariel Pähkel
Viljandi Paalalinna gümnaasiumist

Talvel aed on lumine,
taeva laotus sinine.
Küllap varsti saabub ta
suure uhke saaniga.

See on, see on jõulumees,
villast mantel, habe ees.
Kingi valib mulle ta
kindlalt kõige suurema.

TALV

Gerliin Ainsalu
Kildu põhikoolist

Talvel ma möllan lumes,
autol põlevad tuled.
Lapsi on palju õues,
mõnel on lumi põues.

Talvel on kõrged hanged,
lastel on seljas tunked.
Nii mulle kui ka teistele,
ka suurtele meestele
meeldib õues olla.

MINU VÄIKE SOOV

Hille Ilves

Jõuluvana tasa-tasa tuleb ukse taha.
Hästi vaikselt astub sisse, paneb kingi maha.

Hommikul, kui silmad avan, siis on pime veel.
Aega on mul hetkel vähe, ma olen kooli teel.

Kui tulen välja teki alt, märkan kingikotti.
Kott liigutab ja augud sees – nüüd tahan saada sotti!

Siis, kui kingikoti avan, lahti jääb mu suu!
Ma imestusest olen tumm ja ununeb kõik muu.

Vastu vaatab karvakera, vöödiline, hall.
Minu armas silmater, kohev nagu pall.

Soovisin sind juba ammu, mu rohesilmne kriim.
Valmis ootamas on kapis kassitoit ja piim!

Tere, Volli!

Ilmar Tomuski

intervjuu oma raamatukangelasega

„Tere, Volli!”
„Tere!”
„Kas sul on natuke aega, ma tahaksin sinu käest midagi küsida?”

„Mul on aega küll, mul on homseks õpitud.”

„Kõigepealt tahtsin ma seda küsida, mida sa arvasid, kui ajakirjas Hea Laps hakkasid ilmuma jutud, kus peategelaseks oli kuue-seitsmeaastane Volli?”

„Mulle need jutud meeldisid. Tegelikult olin ma neid lugenud juba enne, kui need ajakirjas ilmusid. Näiteks kõige esimesed jutud „Volli isa ostab videomaki” ja „Volli on lind” võtsin ma klassiekskursioonile kaasa. Me sõitsime suure bussiga Tartusse. Bussis oli mikrofon, mis oli mõeldud reisijuhi jaoks, aga mina küsisin õpetaja käest, kas ma võin oma isa kirjutatud jutud teistele ette lugeda.”

„Ja õpetaja lubas?”

„Lubas küll. Need jutud meeldisid talle. Ja lastele meeldisid need ka. Kõige rohkem see, kui Volli ennast sulgedega kokku tegi ja diivani seljatoe pealt alla hüppas, sest ta tahtis lendu tõusta.”

„See oli tore lugu. Aga ilmselt oled sina ainuke inimene maailmas, kes oskab öelda, kuidas asjad tegelikult olid. Kas Volli ka päriselt diivani seljatoe pealt alla hüppas?”

„Ei hüpanud, tegelikult oli asi hoopis teistmoodi. Tegelikult hüppas ta alla kapi otsast. Aga sa vist ei tahtnud seda kirjutada, et väiksed lapsed haiget ei saaks, kui nad Volli moodi olla tahavad.”

„Loomulikult! Muidugi peab kirjanik mõtlema sellele, et lugu oleks naljakas, aga ta peab mõtlema ka sellele, et see naljakas lugu kellelegi halba ei teeks. Aga see videomaki lugu? Kas see oli päriselt nii, et sa panid kõik need asjad sinna sisse ja siis läks makk nässu?”

„Selles jutus tegid sa vist jälle nii, nagu kirjanikud teevad.”

„Mida need kirjanikud siis teevad?”

„Nad kirjutavad nii, et oleks põnev ja naljakas, aga mõned asjad on teistmoodi kui päriselus. Päriselt oli nii, et suur Lego mees ei mahtunud videomaki august sisse. Selle asemel läksid politseiauto rattad ja peotäis värvilisi klotse. Ma oleks tahtnud politseifilmi vaadata.”

„Aga filmi ei tulnud?”

„Ei tulnud, makk läks nässu.”

„Kas sa rohkem midagi maki sisse ei pannudki?”

„Võib-olla panin, aga ma olin siis veel nii väike, et mul pole kõik asjad enam meeles.”

„Sel juhul pead selle jutu uuesti läbi lugema, võib-olla siis tuleb meelde.”

„Võib-olla.”

„Ühes jutus räägitakse jootekolvist, mis läks sel ajal katki, kui Volli oli üksinda kodus. Ega sul juhuslikult see meeles ei ole, mis selle jootekolviga juhtus?”

„See on mul väga täpselt meeles. Ja minu arvates oled sa selles jutus mulle natuke liiga teinud. Mina ei mäleta, et ma oleks selle jootekolvi ära lõhkunud.”

„Kuidas see siis juhtus, et kui isa ja ema läksid hommikul tööle, oli jootekolb täiesti terve. Aga kui nad

õhtul töölt koju tulid, oli selle juhe tagant ära lõigatud ja kõik jootekolvi osad olid tööriistasahkli põhjas laialai?”

„Ma tõesti ei tea, kuidas see juhtus. Ma tean, et päkapikke ei ole olemas, aga kui ma väike olin, siis ma arvasin, et nad on olemas. Äkki need olid siiski päkapikud.”

„Ega vist muud võimalust ei ole. Paar aastat hiljem, 2007. aastal, ilmus raamat „**Tere, Volli!**”, kus oli suur hulk Volli jutte.”

„Kui see raamat ilmus, siis sain ma sel puhul kingituseks puldiga juhitava helikopteri. Väga lahe helikopter oli, kuigi läks varsti katki. Ma tahtsin teada, mis-moodi see on ehitatud. Võtsin selle lahti, aga päris hästi ma seda enam kokku panna ei osanud. See hakkas valesti lendama, pörkas kogu aeg vastu lage ja seinu ja lõpuks läkski katki.”

„Kahju.”

„Minul ei olnud väga kahju, sest ma sain ikkagi teada, kuidas see tehtud on.”

„Aga mis sa raamatust arvasid?”

„Ma võtsin raamatu kooli kaasa ja me lugesime seda klassis mitu korda. Volli oli nendes juttudes täitsa äge tegelane. Peaaegu nagu mina.”

„Miks peaaegu?”

„Sellepärast, et mõned asjad, mis nendes juttudes on Volli kohta kirjutatud, ei juhtunud päris täpselt niimoodi, nagu need on kirjutatud. Vähemalt mitte minuga. Ja mulle tundub, et mõnes loos kirjutad sa hoopis iseenda viguritest.”

„Näiteks?”

„Näiteks jutud, kus Volli on suhtekorraldaja või arvutiparandaja või kus ta koos isaga emale lõhnaõli teeb. Seal on ju tegelikult juttu hoopis isast, kes on natukene otu.”

„Kui ma neid jutte kirjutasin, siis leidsin, et lapsed on tihti targemad kui nende vanemad. Aga vanemad ei saa sellest aru, sest nad ei mäleta, et ka nemad olid kunagi väikesed. Sellepärast ma teingi isa natuke otumaks, et laste nutikus paremini välja paistaks. Väikestele lugejatele „Tere, Volli!” meeldis, mulle isegi kirjutati ja öeldi, et ma võiksin neid jutte veel kirjutada.”

„Ja siis sa palusid mul meelde tuletada, mis vigureid ma veel väiksena tegin.”

„Jah, ma ei saanud ju sinu vigureid ise välja mõtelda. Paari õhtuga andsid sa mulle nimekirja üheksateistkümnest uuest vigurist. Varsti ilmuski teine Volli-raamat „**Volli vanad vigurid.**”

„See raamat meeldis mulle ka. Muidugi meeldisid mulle need jutud, aga ka see, et sain pärast selle ilmumist üheksanda klassi lõpetamise puhul uue tumeda

ülrikonna ja kingad. Ja siis tuli mulle veel terve hulk vanu asju meelde.”

„Jah, sa panid need mulle kirja ja ma kirjutasin ühe Volli-raamatu veel, „**Volli kasvab suureks**”. Seal on tervelt kakskümmend juttu.”

„Üheksateist juttu on peaaegu nagu päris, aga kaheksakümne juttu oled sa jälle mitu asja ise välja mõelnud. Viimases jutus, kus Volli suureks kasvab, räägid sa natuke sellest, kuidas Volli koolis õppis, aga siis ka sellest, mida ta sõjaväes tegi, kuidas ta ülikoolis õppis ja mida ta veel pärast seda tegi. Tegelikult pole ma veel isegi keskkooli lõpetanud, olen praegu 18-aastane ja õpin 11. klassis.”

„Aga üks asi vastab selles jutus kindlalt tõe.”

„Mis see küll võiks olla?”

„See, et sul on vuntsid.”

„Seda küll. Aga näiteks see, et Volli sõjaväes kahuritega vigureid teeb, on küll väljamõeldis.”

„Tegelikult ei ole. Sinu vanaisa Ülo oli sõjaväes kahuriväelane ja just selliseid vigureid ta seal kahuritega tegi.”

„Aga see, et Volli seitsmendas klassis tervel koolil elektri välja lülitas, on päris kindlasti väljamõeldis.”

„Ka see ei ole väljamõeldis. Kuid elektri lülitasin välja mina.”

„Miks sa seda tegid?”

„Eks ikka sellesama asja pärast, miks poisid vigureid teevad – et teada saada, mis siis juhtub.”

„Kas sa said teada?”

„Sain küll. Kõik läks pimedaks ja tunnid jäid ära.”

„Võib-olla peaksid sa hoopis oma viguritest raamatu kirjutama.”

„Võib-olla. Kuigi tegelikult olen ma Volli viguritest kirjutades aru saanud, et iga väikese poisi viguritest võiks vähemalt ühe raamatu kirjutada. Igas poisis elab leiutaja, insener, füüsik või astronoom või mõni muu tark ja nutikas inimene. Kõige huvitavam on selle asja juures see, et kui mina väike olin, siis arvati, et inseneriks ja leiutajaks peavad saama ainult poisid. Aga nüüd näen, et ka tüdrukud võivad vabalt leiutajaks või inseneriks hakata. Olen käinud väga palju koolides ja raamatukogudes lastega kohtumas ja Volli-raamatutest neile jutte ette lugemas. Ma olen näinud, et tüdrukud ei jää leiutamises poistele sugugi alla. Paljud väikesed tüdrukud on mulle rääkinud, kuidas nad koos isa või vanaisaga mõne masina või mootori kallal on pusinud või mõne kodumasina salaja lahti võtnud.”

„Aga see on ju pahandus.”

„On küll, aga kõige paremini õpivadki lapsed siis, kui nad on natuke pahandust teinud ja pärast koos suurte inimestega asjad jälle korda peavad tegema. Kui sa mitte

kunagi mitte midagi valesti ei tee, siis ma kardan, et sa ei õpi ka midagi õigesti tegema. Sina oled ju niimoodi päris palju õppinud.”

„Sellega olen ma nõus.”

„Ma tahtsin veel küsida Erki Noole kohta. Ja Tanel Padari ja Jaak Aaviksoo kohta. Kas sa oled tõesti nendega kohtunud?”

„Olen küll, selles pole ju midagi erilist. Nad on täiesti tavalised inimesed.”

„Mis sa arvad, kas nemad teavad, et nad sinuga kohtunud on?”

„Ilmselt ei tea. Aga ma olen mõelnud, et oleks lahe, kui näiteks Erki Nool kirjutab ükskord oma memuaarides, et kui ta noor oli, käis ta loomaaias ja kohtus seal Volliga. Ja Tanel Padar kirjutab oma mälestuste- raamatus, et ühel päeval tal hullult vedas, sest ta ostis Vollilt jäätist. Ja Jaak Aaviksoo meenutab, et kunagi ammu sai ta Turu Ülikooli audoktoriks ja nägi seal Soome presidenti ja Vollit.”

„See oleks täitsa lahe. Muidugi peaksid sa selleks kuulsaks saama.”

„Minu arvates pole kuulsaks saamine üldse tähtis. Kõigepealt tuleb keskkool lõpetada, käia sõjaväes ja minna ülikooli. Eks pärast seda paistab, mis saab.”

„Kas sa oled juba mõelnud, kelleks sa saada tahad? Raamatu-Volli tahtis saada leiutajaks.”

„Eks ma olen isegi selle peale mõelnud. Aga päris täpselt ma veel ei tea. Võib-olla hakkab hoopis näitle- jaks, muusikuks või astronoomiks. Ma tahan teha midagi sellist, mis mind päriselt huvitab.”

„Aga haridusministriks?”

„Muidugi võiks ka natuke aega haridusminister olla. Siis kutsuksin ma kõik need inimesed oma kabinetti, kes tahavad laste suvevaheaja lühemaks teha.”

„Ja mida sa nendega seal kabinetis pihta hakkad?”

„Arvan, et ma riidlen nendega. Ja soovitan meelde tuletada, et ka nemad olid kunagi koolilapsed ja ootasid väga suvevaheaga ja unistasid sellest, et see niipea ei lõpeks.”

„Ära siis väga kurjalt riidle.”

„Ei riidle, ma riidlen sõbralikult, nii nagu teie minuga riidlesite, kui ma mõne asja nässu keerasin.”

Maria Elissa Meisis Märgamaa

Kristel R Sitz

KARU JÕULUD

Talvetuul puuladvus mühab.

Meitel käes on jõulupühad.

Jõulutaat kui kinke jagab,

karu oma koopas magab.

Unes naeratab ja nuuksub,

keerab külge, vaikselt puuksub.

Talvel on ta tubane

oma kodus hubases.

Žürii eriauhind Sten Roosi muinasjutuvõistlusel

Kuidas Joppenpuhh sai päkapikuks

Anni Ulm

Sonda kooli 7. klassist

Ühel kaugel maal metsa sees elas väike põialpoiss. Oli just jõluaeg, kui väike mehike läks linna. Mõõda metsaradu sammudes nägi põialpoiss Joppenpuhh loomi puude vahel ringi kõndimas.

Kui ta linna oli jõudnud, sammus ta päkapikkude keskusesse. Seal oli palju komme, kingitusi ja piparkooke. Erinevalt teistest ei olnud Joppenpuhh sussipäkapikk ega aidanud ka jõuluvana. Joppenpuhh sammus just pähklike osakonnast mööda, kui tal tuli idee. Ta tahtis aidata loomi ja ainus mõte oli neile jõuluringid osta. Põialpoiss jooksis mööda keskust ringi ja kogus vajalikku kraami. Leti juurde jõudes oli tal 30 kasevihta, kolm ämbrit pähklikeid, kolm kasti piparkooke, heina ja kaunistusi.

Metsa tagasi jõudnud, pani Joppenpuhh kingitused tuppa, läks kaunistustega metsa keskel asuva kuusepuu juurde ja kaunistas selle ära. Joppenpuhh palus lindudel kõigile edasi öelda, et suure kuuse juures toimub õhtul kogunemine. Õhtul istus põialpoiss kuuse all ja ootas loomi. Kui kõik olid kogunenud, jagas Joppenpuhh kingid laiali ja soovis kõigile häid jõule.

Õhtul kuulis Joppenpuhh ukse taga krabistamist. Ta avas ukse ja nägi pakki. Ta luges silti, mis oli paki peal: „Tubli, Joppenpuhh, nüüd oled täieõiguslik päkapikk. Häid jõule!”

Ridala vallavalitsuse auhind
Sten Roosi muinasjutuvõistlusel

Jõulujutt

Elise Pihlakas

Uuemõisa lasteaed-alkkooli 4. klassist

Elas kord üks päkapikk. See päkapikk oli väga murelik. Nimelt ta ei teadnud, mis asi on iPad. Ta arvas, et iPad on padi, ja kuna paljud lapsed soovisid Ibad-e, siis kinkis päkapikk neile kõigile padjad. Kui kõik kingid olid juba kohale toimetatud, otsustas päkapikk ikkagi järele uurida, mis asi see iPad tegelikult on.

Ta läks jõuluvana juurde ja küsis: „Kallis jõulutaat, mis asi on iPad?”

„Miks sa seda küsid?” tahtis jõuluvana teada.

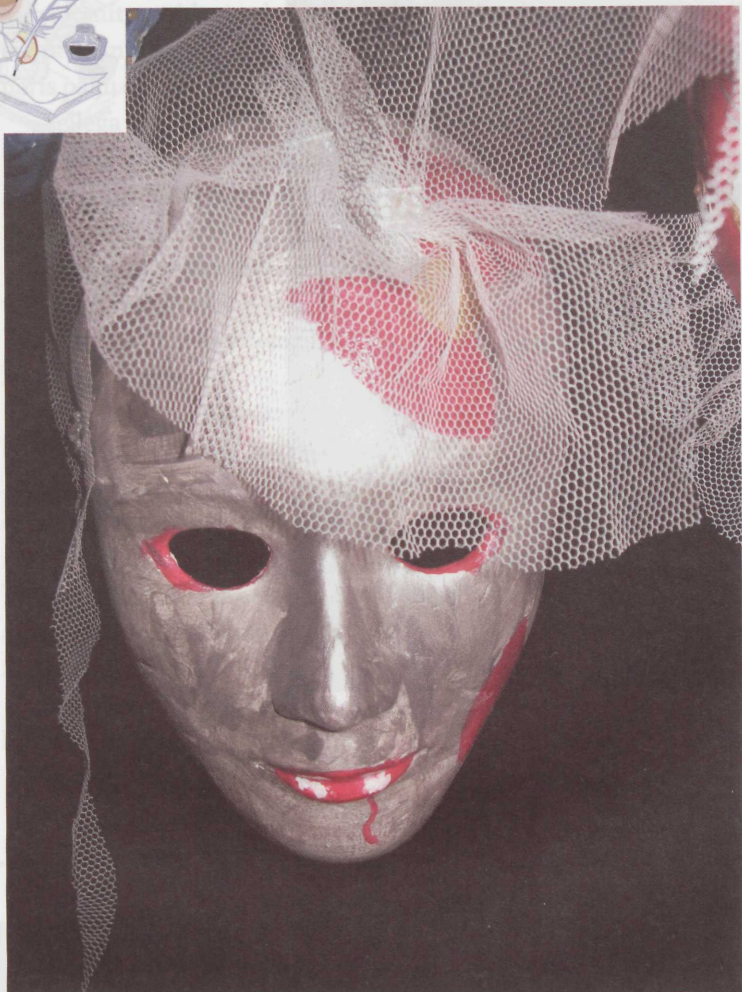
Päkapikk otsustas valetada: „Ah, niisama!”

„iPad on tahvelarvuti,” seletas jõuluvana.

Päkapikk otsustas ikkagi tõe välja rääkida.

Ta ütles: „Ma arvasin, et iPad on padi ja viisin kõigile lastele padjad.” Päkapikk lisas: „Aga nüüd ma lähen ja viin kohe lastele tahvelarvutid, et nad ei kurvastaks!”

Päkapikk viis lastele kingituseks iPad'id ning kõik olid rõõmsad.

Arte Gümnaasiumi inõituseilt

Lumekuninganna sokid

Sarah Lannes

Tartu Descartes'i lütseumi 6a klassist

Ühel tuisusel ja kröbekülmal talvehommikul, mil kogu loodus alles magas, jalutas heleda-juukseline lumekuninganna läbi tiheda lume. Kuningannal olid imeilusad taevasinised silmad, helesinine mantel ja uhke miljoni kivikesega kaunistatud kroon.

Pitsiline härmatis oli raagus puudel, lumest välja ulatuvate kõrtega põldudel laius tihe vatine udu. Ilm oli hägune ja karge. Kuid kuninganna tundis end sel hommikul teistmoodi. Ta ei mõistnud, mis on valesti. Koju koopalossi jõudnud, istus ta oma mugavasse hõbetugitooli ning mõtles. Arutles ja juurdles kaua,

kuni taipas, mis on teisiti. Pakane oli lumekuningannale liiga tenud, külmetades tema varbaid. Niisugune asi juhtus temaga esimest korda. Kuninganna ei osanud midagi teha ning suundus 369-aastase metsataadi juurde abi küsima.

Kui külmetav kuninganna taadi juurde jõudis, ootas hallhabe juba ukسلävel, kuningannale muhedalt lehvitades. Lumekuninganna, hapu nägu ees, vuhises tuppa, võttis oma sinise mantli seljast ja liigutas varbaid. Metsataat kallas talle kuuma teed, nad istusid ühiselt laua taha ja taat vaatas küsivalt külalise poole. Siis vuristas lumekuninganna taadile kärmelt oma loo.

Taat mõtiskles natuke ja ütles: „Tead, kaunis kuninganna, koo endale sokid, need annavad hästi sooja.”

Kuninganna hüüatas: „Aga ma ei oska ju kududa!”

Taat vastas: „Küll sa õpid, ma õpetan sind!” Siis näitas vanamees mitu korda, kuidas alustada, kududa ja lõpetada. Kui lumekuninganna õhtul koju naasis, tundus kudumine tal täitsa selge olevat.

Ta kuduski nüüd päevad läbi, teistele nägu näitamata. Sattus nii hoogu, et paari päevaga oli esimene sokk juba valmis.

Järgmise sokiga tal nii kiiresti ei läinud.

Seda sokki tehes tahtis valitsejanna sinna sisse kududa natuke härmatislõnga ja samblaniite, kuid ta oli juba kudumisest tüdinenud. Ei jõudnud rohkem, püsimatu, nagu ta oli. Kui esimene sokk tuli peaaegu täiuslik välja, siis teisega olid isemoodi lood. Kogu aeg läks kõik sassi ja vussi. Ta ei olnud olukorraga üldse rahul ning ruttas taas metsataadi juurde.

Hallhabeme juurde jõudnud, rääkis ta oma murest. Taat aga seletas, et kudugu lihtsalt, ühtegi lõnga lisamata, ja kui see peaks ära tüütama, siis alles kudugu erinevaid lõngu ja niite sinna sisse. Lumekuninganna mõistis taadi juttu ning seadis sammud kodu poole. Seal hakkas ta jälle kuduma. Ta kudus seni, kuni teine sokk valmis sai ning oli õnnelik ja uhke tehtud töö üle. Juba järgmisel hommikul jalutas lumekuninganna oma helesinise mantli ja kootud sokkidega. Pakane ei pääsenud talle ligi ning jalad olid soojad. Ka südames oli soe. Enda kootud sokid soojendasid ka südant.

Te olete ka neid sokke näinud. Käisin eile metsas jõulupuud toomas ja kõikidel puudel olid jalad soojades lumesokkides. Need olid pehmed, lumivalged ja mõned suisa poole sääreni ulatuvad.

TÄHTEDE LAUL 2013

Kristina Kruuse

Novembrikuu esimene laupäevahommik algas lastele üle kogu Eestimaa väga erinevalt. Osa neist magas magusasti nagu ikka pärast väsitavat kooli- või lasteaianädalat, aga mõned tõusid juba varakult. Tüdrukud punusid patsidesse lehid, panid selga kleidikesed, poisid tõmbasid jalga viigipüksid ja sättisid kikäpsud otseks, et minna laulma. Ja mitte lihtsalt laulma, vaid kõige paremini laulma!

Nimelt toimus Tallinna Kaubamaja Lastemaailma roosal laval noorima vanuserühma laste ja noorte laulukonkurss **Tähtede Laul**. Osalejaid oli üle Eesti lastelaulustuudiotest, lasteaedade ja koolide laulurühmadest vanuses 5 kuni 10 aastat. Oli väliskülalisi Lätist ja Soomest. Õhus oli tunda laululusti ja esinemispinget.

Tänavu toimus laulukonkurss Tähtede Laul juba kolmeteistkümnendat korda huvialakooli Meero Muusik ja MTÜ Avasta Anded juhtimisel. Sel aastal esineti kolmes kohas: Viru Keskuses, Laste Maailmas ja Eesti Rahvusraamatukogus.

Fotod: Carol-Liis Meisla

Küsisime festivali peakorraldajalt, produtsendilt ja huvialakooli Meero Muusik juhatajalt Varje Lepalt, kuidas sündis 1996. aastal lastelaulukonkursi idee?

Varje: Töötasin tollal Kanutiaia Noortemajas ja olime loonud just Meero laulustuudio. Kuna infot oli vähe teiste laulustuudiote kohta, siis otsustasime korraldada noortemajas laulukonkursi, et näha teisi õpetajaid ja õpilasi, et üksteiselt mõõtu võtta ja teada saada, mis suunas liigutakse laste ja noorte muusikaõpetuses. Nii sündiski Tähtede Laul, mis esimest korda oli üpris Tallinna keskne.

Kas, nüüd 13 aastat hiljem, on võimalik kokkuvõtvalt öelda, mis on taganud festivali järjepidevuse?

Varje: Pärast 13 aastat võin kindlalt väita, et järjepidevuse on taganud Meero Muusiku õpetajatest koosnenud pühendunud meeskonnaliikmed, kellele on laste ja noorte arendamine südamelähedane ja kes on alati panustanud noorte töösse end 150 %lt.

Hea Laps toob siinkohal ära kõik väikesed tähed, kes osutusid sel aastal parimaiks. Muusikaõpetajatest koosnev žürii hindas väikesi tähti järgmiselt:

5–6aastased solistid:

1. **Rebeka Ojaveski, Veskitamme lasteaed – I KOHT**
2. **Säde Vaher, Bel Canto Laste Laulustuudio – II KOHT**
3. **Kristiin Heleen Huttunen, Meero Muusik – III KOHT**

6–10aastased solistid

1. **Mikk Kaasik, Laulustuudio FA-DIEES – I KOHT**
2. **Kaspar Kiisk, Laulustuudio FA-DIEES – II KOHT**
3. **Etina Emilia Saulite Peksni, Läti – III KOHT**

Soovime kõigile võitjatele palju õnne! Tähtede Laulu laulukonkursi korraldajatele jõudu ja jaksu laululaste õpetamisel ja suur tänu toredate laulukonkursi korraldamise eest!

MÄRJAMAA MUUSIKA- JA KUNSTIKOOLI NÄITUSELT

Riko Putk

Inger Berliissa Kaugemaa

Martin Toomet

Maria Eliisa Metsis

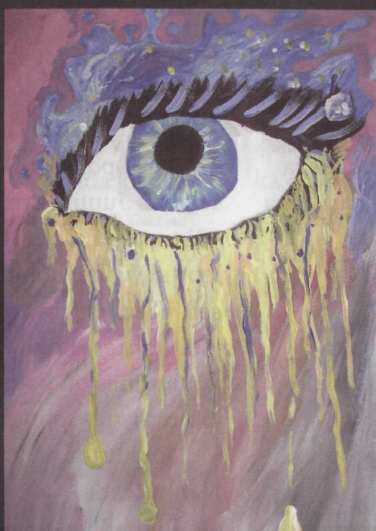
Triinu Toomet

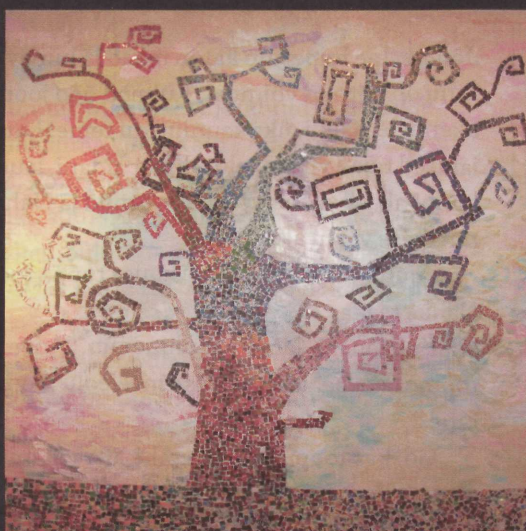
Agnes Saik

Karoliina Saia

Diana Vanker

Hanna-Riin Karu

KAUNIS PIIMALILL EHK JÕULUTÄHT

Jõulutäht ehk poinsettia ehib lisaks tavapärasele kuusele meie jõulusid juba palju aastaid

Mai Zernask

Jõulueelne lumevaip katab maad ja lumevalgus ning rahu on võtnud võimust. Külmad ööd joonistavad akendele jäälilli, üks kaunim kui teine. Lumelabida laiused rajad viivad talu-uksest aidani, laudani, rehe ja küüni alla. Talv on võimust võtnud ja Nähka surub oma ninakese vastu aknaruutu.

„Juulimemm, millal me kuuse tuppa toome?” tahtis Nähka teada.

„Küll jõuab!” lausus Juulimemm. „Advendiajaks toome laua peale jõlueelse meeolelu loomiseks jõulutähe.”

„Oo, kas toome taevast tähe alla või mis see jõulutäht on?” uudistas Nähka.

„Jõulutäht on taim, kullake,” selgitas Juulimemm.

Taadu August tuligi kaunite punaste õitega taimega tarre ja asetas lillepoti lauale.

„Oi, kui kaunid õied!” kilkas Nähka.

„Need pole õied, need on värvunud kõrglehed,” selgitas Juulimemm. „Jõulutähe õied on tavaliselt hele- või tumepunaste või ka valgete või lõheroosade kõrglehtede vahel hoopiski väikesed ja kollased. Tavapäraselt peetaksegi värvunud kõrglehti õiteks. Lehestik on jõulutähtedel rikkalikult harunev ja tumeroheline. Jõulutähes on koos mõlemad kaunid traditsioonilised jõuluvärvid – punane ja roheline.”

„Jõulutäht on ka kaunis piimalill, aga miks?” tahtis Nähka teada.

„Piimalilled on eluvormi poolest nii puud, põõsad kui

ka ühe- või mitmeaastased rohttaimed, liaanid või sukulendid ehk turdtaimed. Euroopas kasvab looduslikult 105 liiki piimalilli. Kõige tuntumad piimalilled on jõulutäht ja Kristuse krooniks nimetatav särav piimalill. Taime eestikeelne nimetus tulenebki lateksi ehk piimmahla sisaldusest taimes. Paljude piimalilledel mahl on inimesele ja koduloomadele **mürgine** või mõjub nahale sattudes ärritavalt. Seepärast on jõulutäht vaatamiseks, mitte mudimiseks! Aafrikas kasvavad piimalilled meenutavad väliselt kaktuseid. Piimalilli ja kaktuseid eristab see, et piimalilledel on valge ja mürgine piimmahl. Kaktuste varremahl on värvitu või rohekas ja ei ole mürgine.

Jõulutäht kasvab looduslikult Mehhiko lõunaosas ja Guatemalas kuni kolme meetri kõrguse põõsana või – harvemini – kuni neljameetrise väikese puuna. Jõulutähe väikesi kollaseid, keeruka ehitusega õisikuid ümbritsevad erepunased kuni 15 cm pikkused kõrglehed. Eredalt värvunud kõrglehtede ülesanne on tõmmata tolmeldajate tähelepanu väikestele õitele, mida looduses tolmeldavad koolibrid ja putukad. Looduses kasvavate jõulutähtede kõrglehed on enamasti erepunased, harvem valkjad või kahvatukollased. Uute ja moodsate jõulutähesortide kõrglehed võivad olla valged, kollakad, roosad, punased või purpursed ja asetseda taimel rõhtsalt või püstjalt või olla isegi justkui lokkis. Pikkupüüdvad kõrglehed võivad olla ka triibulised, laigulised või mitmevärvilised.

Tänapäeval tuntakse rohkem kui sada sorti jõulutähti. Jõulutäht on naturaliseerunud – ta on levinud looduslikku kooslusse ning suudab seal iseseisvalt paljuneda. Mitmel pool Aafrikas ja Indias kasvatatakse teda sooja kliimaga aladel sageli ilutaimena. Lõuna-Euroopas ja Vahemere saarte parkides ja aedades võime kohata palju kõrgemaid jõulutähti kui oleme harjunud potitaimena nägema. Looduses kasvades on jõulutäht mitmeaastane taim. Potitaimena kasvatatakse jõulutähte sageli üheaastasena, sest teda kui lühipäevataime ei õnnestu kodus alati järgmisel aastal sama ilusaks kasvatada. Aiandites kasvatatakse kõige rohkem väiksemaid ühe- või mõneharulisi taimi. Palju vähem on suuri jõulutähepõõsaid. Kes tahab proovida kasvatada jõulutähte mitmeaastase taimena, see peab pärast õitsemist lõikama varred poole lühemaks ja viima taime pärast öökülmaohu lõppu suveks õue.”

„Miks ta ikkagi on jõulutäht?” uuris Nähka.

„Esimest korda seostati jõulutähte jõuludega 16. sajandil Mehhikos. Mehhikos nimetatakse teda “püha öö lilleks” (*Flores de la Noche Buena*). Jõulutähe tähekujulised kõrglehed sümboliseerivad Petlemma tähte ja punane värvus Kristuse verd,” pajatas memm. „Meie

Tavapäraselt peetaksegi värvunud kõrglehti õiteks. Lehestik on jõulutähtedel rikkalikult harunev ja tumeroheline. Jõulutähes on koos mõlemad kaunid traditsioonilised jõuluvärvid – punane ja roheline.

päevil on lillkaunitar Mehhikost jõudnud paljudesse kodudesse üle maailma. Jõulutähte nimetatakse sageli ka poinsettiaks. Poinsettia on saanud nime USA esimese Mehhiko suursaadiku botaanik Joel Roberts Poinsetti järgi, kes jõulutähte 1825. aastal esimesena Mehhikost USA-sse kaasa tõi. Egiptuses hakati jõulutähte kasvatama juba 1860. aastatel. Ameerikas ja Euroopas sai jõulutäht populaarseks 20. sajandi alguses. Populaarsuse põhjus on punaste kõrglehtedega ümbritsetud õite jõuludeks puhkemine.”

Nähka imetles vaikselt jõuluaja kuulutajat ja tundis, kuidas jõulurahu hakkas tasahilju hinge pugema.

TERE, LINDI!

Foto autor on Marti Kose

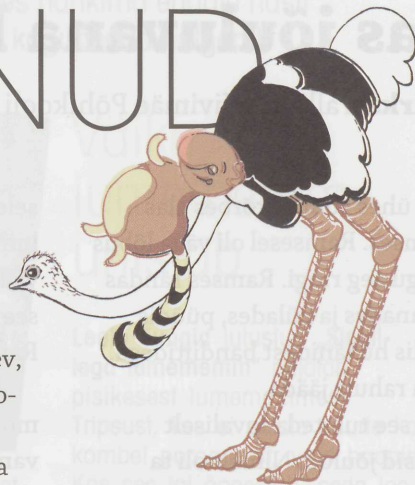
KÄBILINNUD

Peep Veedla

Detsember on jõulukuu, jõulud on Kristuse sünnipäev, käbilind aga üks väheseid linde, kes ristiusu mütoloo-
giaga seotud. Parv käbilinde olla Kolgata mäel kibuvitsaokkad Jeesuse peast välja nokkinud. Tahtnud ka ristinaelu, millega Jeesus risti löödud, välja kiskuda, kuid polevat jaksanud ning rikkunud naelu kangutades oma nokad ära. Sealtpeale ollagi käbilindudel noka otsad risti ning linnud saanud ristnoka nime. Rahva-
suus kutsutaksegi käbilinde ristnokkadeks.

Tegelikult on käbilindudel sellised risti asetsevate otstega nokad hoopis sellepärast, et nii on hea käbidest seemneid välja urgitseda. Männi-käbilinnu nokk on jämedam ja tugevam, kuna männikäbid on paksemate soomustega. Kuuse-käbilinnu nokk on aga parasjagu nii tugev, et sellega mugav oleks kuusekäbisid töödelda. Eestis elab oluliselt rohkem kuuse-käbilinde, kuid nende arvukus kõigub suuresti ning sõltub käbisaa-
gist. Käbivaestel aastatel pole käbilinde peaaegu üldse näha, käbirikastel aastatel aga kuuleme kõikjal nende kargeid talvepäevi rikastavaid tšippimisi. *Tšipp-tšipp* saadab neid alati lennul ja ka kuuseladvas istudes ei pruugi nad vaikusest hoolida. Üksnes söögiajal hoiavad nad viisakalt vaikust. Männi-käbilinnu hääl on kopsakamale linnule kohaselt jämedam: *tšokk-tšokk*.

Käbilinnud meenutavad veidi papagoisid. Isalinnud on punased, emalinnud rohekad, nokk paistab olema selline nagu papagoil. Tegelikult muidugi ühelgi papagoil ristnokka pole, sarnasus on vaid esmapilgu-
line. Aga laul on käbilindudel ilus, eriti kaunilt saab ta kõlada tänu sellele, et seda kuuleme südatalvel, kui teised linnud veel ei laula. Või kui laulavadki päikeselise ilmaga, siis ennekõike rõõmust päikesepaiste üle, kuid käbilindudel on laulmisega tõsi taga. Selles mõttes, et keset talve on käbilindude pesitsusaeg. Käredate pakasega suudavad nad veebruaris-märtsis oma pojad välja haududa, kusjuures kuuse-käbilind teeb seda alati kuuse otsas ning männi-käbilind männi otsas. Kui tavaliselt toidavad ka teratoidulised linnud oma poegi putukatega, siis käbilinnud on erandiks. Käbilinnu-
lapsed kasvavad üles seemnete peal, ikka nii, et kuuse-käbilinnu lapsed kuusesemnetega ja männi-käbilinnu lapsed männisemnetega. Kogu oma elu jooksul nad

Käbivaestel aastatel pole käbilinde peaaegu üldse näha, käbirikastel aastatel aga kuuleme kõikjal nende kargeid talvepäevi rikastavaid tšippimisi. *Tšipp-tšipp* saadab neid alati lennul ja ka kuuseladvas istudes ei pruugi nad vaikusest hoolida.

muud peaaegu et ei söö, see on linnuriigis üpris erandlik nähtus. Ometi on käbilindegi toidumajas kohatud sihvkadega maiustamas...

Ühekülgsel toidu tõttu esineb käbilindudel ainevahetushäireid ning nende organism vajab mitmesuguseid mineraalaineid, mistõttu võime neid märgata üpriski ootamatutes kohtades. Näiteks müürikuukidest ehituse-
segu kangutamas, lupja või savi nokkimas, isegi uriinisegust lund ahmivad nad isukalt. Ühekülgsel toidu tõttu lähevad neil sageli ka jalad korpa, aga seda me ei pruugi märgata, kui just väga lähedalt ei õnnestu linde jälgida.

Iseenesest päris nii ka ei ole, et käbilinnud muud üldse ei söö kui käbiseemneid. Isegi putukad pole neile päriselt välistatud, võivad koguni kuni 10% nende toidust moodustada. Samuti ei ütle käbilinnud ära pihlakamarjadest ning lehtpuu- või ohakaseemnetest. Ning hädaga võib ikka kuuse-käbilind ka männi- või lehiseseemneid süüa ning männi-käbilind omakorda kuusesemneid. Aga võrreldes teiste lindudega on käbilinnud siiski väga ühes toidus kinni. Kuna tänava on käbisaak korralik, tasub okas- ja segametsades kõrvu kikitada ja tähelepanelikult puuvõrasid jälgida, et märgata neid kummalisi põhjamaiseid „papagoisid”.

Kuidas jõuluvana krattidest lahti sai

Joosep Spirka Tallinna Kivimäe Põhikooli 7 b klassist

Kaugel Mehhikos, ühes suures kõrbes elas kõrberebane Ramses. Ramsesel oli väga lõbus elu, ta seikles kogu aeg ringi. Ramses rändas mööda kõrbe, käis tihti linnades ja külates, püüdis metsikuid hobuseid ja sõdis hüäänidest bandiitidega. Igatahes võis ta oma eluga rahule jääda.

Kuid tal oli üks mure ja see tuli teda tavaliselt kimbutama siis, kui saabusid jõulud. Nimelt oli ta ainult ühe korra elus lund näinud. Ramses arvas, et jõulud ilma lumeta on mõttetud, kuna oli kuulnud paljude rändurite käest, et lumi on nii tore, ilus ja lõbus ja sellega saab lumesõda pidada. Lumesõjast ei osanud Ramses küll midagi arvata, aga lund tahtis ta näha. Ainus kord, kui ta lund nägi, oli siis, kui üks hull kits kõrbes külmkappiga rändas. Ramses ei teadnud, mis see külmkapp on ja uuris, miks kits sellega ringi liigub. Kits ütles, et see on külmkapp ja ta rändab sellega, kuna seal hoitakse toitu. Ja kui kõht tühjaks läheb, saab sealt värsket rohtu ja puukoort. Siis avas kits külmkapi ja Ramses nägi selles midagi valget. „Kas see valge ollus ongi lumi?” küsis ta. Kits vastas: „Jah, see on lumi.” Lumi hakkas Ramsesele väga meeldima.

Natuke enne jõulude saabumist otsustaski ta minna rändama kusagile, kus leiduks lund. Ramses matkas läbi soode, orgude, metsade, džunglite ja merede, võitles ahvide suguharuga, kes elas džunglis ja tahtis Ramsest ära grillida. Kuid lund ei leidnud ta ikka kusagilt. Ramses hakkas juba lume leidmise suhtes lootust kaotama, kuni lõpuks jõudis Eestisse.

Eestis oli just talveperiood ja lumi maas. Ramses oli väga õnnelik, kuna lõpuks ometi nägi ta lund. Kuid siis märkas ta kuuse all külmetamas ühte olevust, kes oli väga tema enda moodi. Ramses hüüdis: „Kes sa oled? Mina olen kõrberebane Ramses.”

Kuuse all külmetav olend lausus: „Ma olen tavaline rebane Raiku ega tea midagi kõrberebastest.”

„Aga mina ei teadnudki, et tavalised rebased ka olemas on,” ütles Ramses ja küsis: „Miks sa nii õnnetu oled?” Raiku vastas: „Talv on minu jaoks raske aeg, kuna siis pole toitu lihtne leida. Kui kanalasse lähen, siis teevad koer Karl ja kukk Kaspar mulle kambaka. Kui ma üritan jäneseid püüda, siis ei jõua ma neile paksu lume sees järele ja jäneseid ainult irvitavad minu üle.”

Ramses kuulas ilusasti Raiku jutu ära ja ütles: „Ma võin sulle süüa anda, mul on seda veel reisikotis alles.” Raiku oli rõõmus, et süüa sai. Siis näitas Raiku Ramse-

sele ümbruskonda ja Ramses tahtis teada, mis on lumesõda. Raiku rääkis talle, et lumesõda on see, kui sa viskad teist lumega ja teine viskab vastu. Algul tundus see Ramsesele väga tobe, kuid kui ta seda natuke Raikuga pidanud oli, hakkas see talle isegi meeldima.

Järsku kuulsid nad mootorimürinat. Seda tegi mootorsaan, mis kuulus jõuluvanale. Nimelt oli jõuluvana uue saani ostnud, et moodsam välja paista, aga see ei puutu praegu asjasse. Jõuluvana tuli hoopis loomadelt abi paluma. Ta hüüdis: „Palun aidake, mu kingitehases on toimunud krattide rünnak!”

Ramses otsustas aidata ja küsis, mis siis täpsemalt juhtus. Jõuluvana seletas, et tema pakkis päkapikudega rahulikult kinke ja järsku tormasid igalt poolt kratid majja ja hakkasid kinke röövima. Ramses tegi ettepaneku: „Lähme notime nad maha, mul on relva ja veel paar salve alles.” Jõuluvana polnud aga Ramsesega nõus: „Jõulude ajal ei tohi vägivallatseda, jõulud on rahuaeg!”

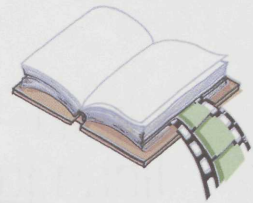
Siis tuli Ramsesele hea mõte: „Korraldame krattidele lumesõja, siis nad ei saa ju viga!”

Jõuluvana ütles, et see on väga hea idee. Rebane Raiku tahtis ka ühineda ja nad hakkasid plaani välja mõtlema. Seejärel viis Jõuluvana nad oma saaniga kingitehasesse, mis asus Soomes, Lapimaal. Sõit oli päris pikk. Kratid röövisid jõuluvana majas ikka veel kinke ja võtsid päkapikke kinni.

Kui Ramses ja Raiku kohale jõudsid, tegid nad lumepallid valmis ja kui mõni kratt röövitud kingitusega majast väljus, hakkasid nad kohe pommitama. Kui kratt sai palliga pihta, jäätus ta ära. Nad pommitasid ja pommitasid, kuni lõpuks olid kõik kratid jäätunud. Jõuluvana ja päkapikud olid väga tänulikud ja jagasid Ramsesele ja Raikule kingitusi. Kuid oli veel üks väike probleem: mida teha jäätunud kingitustega?

Järsku ilmus kuskilt pärapõrgust välja seesama hull kits, kes külmkappiga rändas. Ramses kasutas kohe võimaust ja küsis: „Kas sa mäletad, kui me ükskord kõrbes kohtusime?” Kits vastas, et mäletab. Nüüd palus Ramses kitse, kas ta oleks nii lahke ja paneks külmunud kratid oma külmkappi ning viiks need kusagile külmale maale. Kits oli nõus ja viiski kratid kaugele Antarktikasse, kus polnud neil enam kedagi kiusata. Ramses ja Raiku aga jäid mõlemad elama Eestisse, kus nad koos toidule jahti pidasid ja igal talvel rõõmsalt lumesõda mängisid.

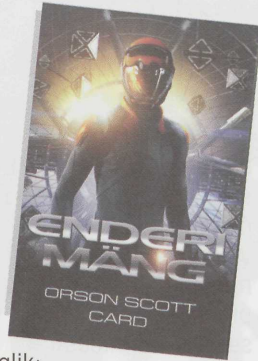
Tänavu peab jõuluvana raamatusõpru külastades hankima endale hästi vastupidava koti – häid ja ilusaid raamatuid on kogunenud hulgem!

JÄRJEHOIDJA

Poiss, kes peab päästma planeedi

Ender Wiggin on tark ja tagasihoidlik poiss, kes tahaks olla tavaline laps ja vahel omaette raamatuid lugeda, kuid kahjuks pole see aastal 2135 kuidagi võimalik: tulnukad ründavad Maad ja teadlased on veendunud, et planeedi võib päästa ainult militaarne geenius, keda tuleb otsida noorte seast. Selgub, et just Enderil on kõik eeldused Rahvusvahelise Laevastiku juhtimiseks, ning Lahingukooli saadetud poisi elu muutub hetkepealt... Ulmeromaani „Enderi mäng” autor **Orson Scott Card** on tunnustatud ulmekirjanik ja raamatu põhjal loodud filmi võib praegu kinodeski vaadata. Linasteoses mängivad peaosi **Asa Butterfield, Ben Kingsley, Harrison Ford** ja teised. Raamat, mille on tõlkinud **Juhan Habicht**, on aga ulmesõprade sõnul filmist põnevamgi.

Väike lumememm unistab

Leelo Tungla jutustus „Sinilillega lumememm” pajatab pisikesest lumememmest Tripsust, kes ei unista suurte kaaslaste kombel porgandist, vaid hoopis sinililledega kohtumisest. Kas see tal õnnestub, seda loe juba raamatust, millele joonistas pildid maailma parim lumememmealija **Ülle Meister**.

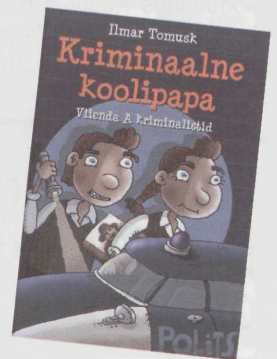
Mänguveega on mõnus mängida!

Ellen Niidu „Mänguvesi” on kaunis kingitus kõigi põlvkondade lastele: see on mahukas valikokogu, millesse koostaja **Mare Mürsepp** on pannud armastatud luuletaja ammutuntud värsside kõrvale ka värssmuinasjutte ja ka väikese näärinäidendi. **Catherine Zaripi** kaunid illustatsioonid pakuvad silmarõõmu ka kõige väiksematele lugejatele.

Kribu ja Krabu jätkavad kriminalistikarjääri

Kes on lugenud **Ilmar Tomuski** lõbusaid kriminulle kolmanda ja neljanda A klassi kriminalistidest, see juba teab, et nutikad detektiivid Kribu ja Krabu on eraelus Piia ja Mati, kes on sarnased nii välimuse kui ka kriminalistikahuvi poolest. Ja põnevaid tüüpe paiskab elu neile ette ka siis, kui nad on jõudnud viiendasse klassi. Kelle nad seekord kinni püüavad, seda saad teada, kui avad raamatu „Kriminaalne koolipapa”, mille kaanelt vaatavad vastu **Hillar Metsa** joonistatud noored kriminalistid.

Väsimatu Bert ihkab vabadust

Ka rootslaste **Sören Olssoni** ja **Anders Jacobssoni** lemmiktegelasest Bertist pajatavate raamatutega saaks täita juba kenakese raamaturiiuli. **Allar Sooneste** tõlkes äsja ilmunud „Bert ja vabadus” algab vapustava uudisega: Bertil on nüüd oma tüdruk Amanda. Kuid poisi õnne varjutavad kaks Amanda kalduvust: tüdrukule meeldib väanata Berti nina ning ta iidoliks on popmuusik **Enid Lund**. Sellest aga piisab, et kirjutada uus lõbus sekeldusteraamat...

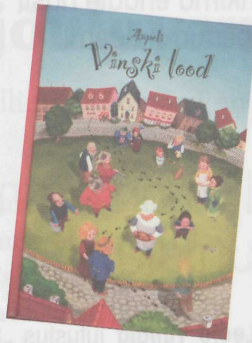
Karude ja muude sellide karussell

Ka **Olivia Saare** „Karuselli karussell”, mida illustreerivad **Katrin Ehrlichi** lõbusad joonistused, sisaldab värssse, mis on sündinud läbi mitme aastakümne. Teemade ringi kuuluvad nii mängud, loomad kui ka rohked tähtpäevad. Mitu salmi on pühendatud jõuludele ja neid jõuab veel pähe õppida praegugi, mil „igas aknas tulesilm, väljas vaikne jõululilm”.

Vinski – üle linna ja üle aegade lahe tegelinski!

Aapeli varjunime all kuulsaks saanud soome lastekirjanik **Simo Puupponen** (1915 – 1967) leiutas toredate tegelase – koolipoiss Vinski, keda uudishimulikkus juhib kõikvõimalikesse seiklustesse. „Üle linna Vinski“ (eesti keeles 1971) sai tuttavaks juba sinu emale-isale, nüüd on aga „Vinski lugudes“ ilmunud ka selle järg „Vinski ja Vinsentti“, milles koos poisiga tegutseb ka nupukas harakas. Aapeli raamatud on Soomes igati teenitult saanud lasteklassikaks: Vinskile on kirjaniku kodulinna Kuopios püstitatud ausammas ja tema nime kannab ka soomlaste lastekirjanduslik ajakiri. Tore, et vahva koolipoiss nüüd meiega raamatusõpru rõõmustab!

Mõistusõnu väikestele ja suurtele

Vana-Kreeka valmi-meister **Aisopos** elas 6. sajandil enne meie aja arvamist, kuid tema väikesed mõnusad mõistulood tunduvad praegugi kaasaegsetena. Valmides, milles tegutsevad ja kõnelevad enamasti loomariigi esindajad, peitub nimelt alati tarkusetera, mis õpetab inimestele, mis hea, mis halb. Nii mõnigi Aisopose valm on mitu sajandit hiljem leidnud ümberluuletamist teistes keeltes. Samas on saanud ülemaailmseteks kõnekäändudeks mitmed tema kujundid – näiteks öeldakse tänini: „Ei tahagi neid hapusid viinamarju“, kui mingi soov jääb täitmata. Aisopose valmid rebasest ja hapudest viinamarjadest, lõvist ja hiirest ning kukest ja pärlist meeldisid Inglismaal sündinud jaapanlannast kunstnikule **Ayano Imaile** nii väga, et ta pani kokku imekena pildi- ja valmiraamatu „Aisopose valmid“. Nüüd on see ilus raamat **Leelo Märjamaa** tõlkes ilmunud ka eestikeelsena ning seda sobiks jõuluvanal kinkida nii mudilastele kui ka ilusatest piltidest lugu pidavatele isadele-emadele.

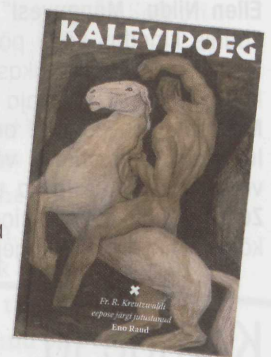
Laulumänguga jõulukuuske otsima

Sinu vanaema-vanaisa lapsepõlveaegsel lugemislauul oli kindlasti **Ellen Niidu** hoogne värssjutustus sellest, kuidas lumi tuiskas, lumi kees ja keerles suusateel, kui lapsed kiirustasid metsa kuusepuud otsima. Kahjuks olid tollal lasteraamatud enamasti õhukeste kaantega ega pidanud ajahambale kaua vastu. Nüüd saad samu värse lugeda ja **Asta Venderi – Olev Soansi** illustatsioone vaadata kõvakaanelisest raamatust „Kuidas leiti jõulupuu“. Lisaks värssidele on samade kaante vahel ka **Eino Tambergi** muusikaga laulumäng koos nootide ja õpetusega.

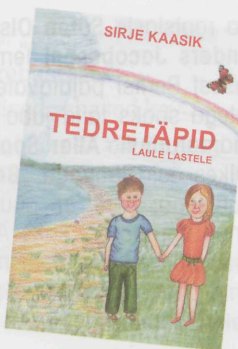
Kalevipoeg taasleitud kuues

Friedrich Reinhold Kreutzwaldi eepost „Kalevipoeg“ peab tundma iga Eestimaa elanik. Et aga pikka regivärsilist teksti on lastel raske lugeda, siis pani meie lastekirjanduse klassik **Eno Raud** juba palju aastaid tagasi eepose lood ja laulud ümber kaasaegsesse keelde. Niinimetatud „Laste-Kalevipoega“ on trükitud õige mitmeid kordi ja väga erinevate illustatsioonidega, kõige uuema uustrüki kaanel näeme **Kristjan Raua** 1935. aastal valminud sõejoonistust „Kalevipoeg põrgu väravas“. Raamat algab sama kunstniku sõejoonistusega Kalevipoja sõidust maailma otsa – ja eepose ümberjutustust lugedes saad aru, et meie kangelane oli üsnagi suur seiklusteotsija!

Tedretäpilised laulud

Lugemise vahel ei teeks paha aeg-ajalt ka laulujärg üles võtta. **Sirje Kaasiku** lastelaulukogumik „Tedretäpid“ sisaldab laule igaks elujuhtumiks – alates emadepäevast ja lõpetades jõulupühadega. Laulda võib ka murakatest, naeritest, kringlitest ja spordist. Haapsalu muusikaõpetaja ja koorijuhi kolmandasse laulukogumikku on lõbusad pildid joonistanud Uuemõisa koolitüdruk **Mona Liinat**.

“KÄTTEMAKSUKONTORI” TEGIJATE JA “RÖÖVLIRAHNU MARTINI” LAVASTAJA
UUS SEIKLUSFILM KOGGU PERELE

VÄIKELINNA DETEKTIIVID

JÄ

VÄLGE DAAVA
SALAVOUS

KINODES 20. DEZEMBER RIST

WalkingWithDinosaurs.com/Movie

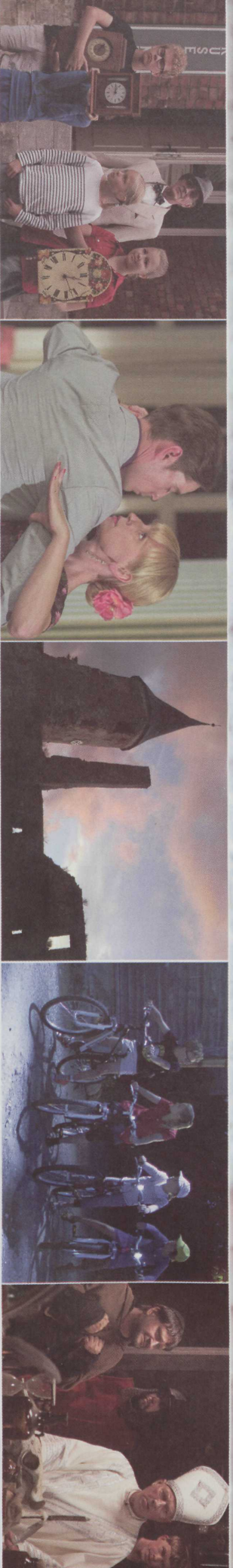

70 MILJONI AASTA SUURIM SEIKLUS

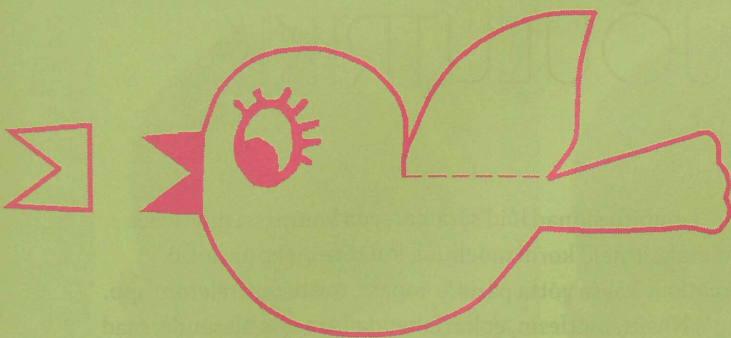
DINOSAURIPÄIVÄT

3D

VÄIKELINNA DETEKTIIVIDE SUVEVAHEAJA
SUUR SEIKLUS ALGAB KINODES.

PUNASED LINNUD JÕULUKUUSELE

Lully Gustavson

Ehk oled kesk lumesädelust seistes märganud härmas okstel punaste kõhualustega leevikesi. See on imeilus vaatepilt: kohevad lumemütsid rohelistel kuuseokstel ja eemal paistmas midagi eredalt punast. Oled kui muinasjutus. Jõuludes ongi palju muinasjutulist. Meisterdagi seekord jõulukuusele punased muinasjutulinnud. Lõika punasest viltriidest või fliisist minu lõigete järgi kaks linnu kehapoolt. Seejärel paiguta nad üksteise peale. Vajuta tiivad külgedele ja õmble selg salapistetega tiibade alt või pealt kokku. Salapistetega õmble kokku ka saba kehapoolne osa. Nii sabaots kui ka tiivad peavad jääma lahtiseks. Nüüd õmble kogu lind nõõpaugupistetega kokku. Enne lõplikku kokkuõmblemist täida lind pulgakese abil mahulise vatiiniga. Ka noka võiksid kinnitada kokkuõmblemise käigus. Väike värviline karvapallike pealael lisab linnule muinasjutulisust. Silmad tee litritest, pärlitest või imeväikestest nõõpidest. Soovin sulle toreid meisterdamist ja muinasjutulisi jõuluelamusi.

VANAISA JÕULUTRIKK

Mustkunstnik **Ande**

Nagu juba traditsiooniks saanud, tulid Lembitu vanaema ja vanaisa jõuluõhtul Potistesse külla. Kui vanavanemad saabusid, oli aeg veel üsna varajane. Igaüks askeldas alles oma tegemiste kallal – kes õppis õhtuks luuletusi pähe, kes koristas, kes toimetas köögis.

Lembit askeldas parasjagu elutoas, püüdes kaminas tuld üles saada.

„Las ma aitan sind,“ ütles vanaisa, olles mõnda aega poisi luhtunud kaitseid pealt vaadanud. Vanaisa juhendamisel saadi tuli kiiresti üles.

„Ma ei saa aru, kuidas see sul nii lihtsalt käib,“ oli Lembit segaduses, „ma jamasin sellega vähemalt pool tundi!“

„Eks ma olen nooruses palju mööda metsi ja meresid seigelnud, kogemus õpetab. Aga matkamisest rääkides,“ võttis vanaisa taskust kompassi välja, „ma tean, et see on sulle alati väga meeldinud.“

Tegu oli väga uhke vanaaegse kompassiga, millele Lembitu pilk oli mitmeid kordi pidama jäänud ning millesse oli graveeritud: „Ära astu (elu)teel mülkasse! Heinakuu 1965.“

„Mulle tundub, et matkad on juba selja jätkas vanaisa, „sinu alles ees. Tahaksin passi sulle kinkida, mul seostub sellega ilusaid mälestusi, siis ei raatsi ka nagu käest

minu pikemad taha jäänud,“ omad aga selle kom- aga kuna nii palju päris niisama ära anda.“

Lembitu silmad löid särama: seda kompassi imetledes oli ta mitmeid kordi mõelnud, kui tore oleks ükskord matkale kaasa võtta päris kompass, mitte nutitelefon app.

„Niisiis, mõtlesin, et kui lahendada ära ühe ülesande, saad kompassi endale. Kui mitte, saad järgmistel jõuludel uue võimaluse,“ selgitas vanaisa. „Mida arvad?“

„Jaa, muidugi!“ oli Lemps õhinas. „Kuigi olen kindel, et ülesande lahendamine ei ole probleem.“

Vanaisa otsis välja nõorijupi: „Ülesandeks on siis siduda siia nõöri sisse sõlm, ilma et sa nõöri otstest lahti laseksid.“

Lembit asus innukalt katsetama, ent enesekindlus hajus üsna kiiresti. Pusus ta mis ta pusus, ent pidi ikka nõöriotstest lahti laskma või said nõöri asemel hoopis tema käed kokku sõlmitud.

„Ega teil kõhud tühjad ole?“ piilus köögis toimetav isa Mehis üle ukse. „Lihaga läheb veel aega, aga kui tahate, võin ju suupisted ja salatid lauda tuua.“

„Ei ole,“ vastas Lembit, kes oli oma ebaõnnestumiste tõttu juba üsna mossis.

„Mille kallal sa siin üldse pead murrad?“ tundis isa huvi.

Lembit ja vanaisa selgitasid olukorda ning loomulikult tahtis Mehis kohe ka ise proovida. Kui Lemps oli oma parkümmend minutit tulutult pusinud, õnnestus isal ilma nõöri otstest lahti laskmata sinna sõlme tegemine juba esimesel katsel.

„Ju see kompass peabki isalt pojale käima,“ naeratas vanaisa kompassi Mehisele ulatades heldinult. „Ehk saab Lembit järgmistel jõuludel uue võimaluse.“

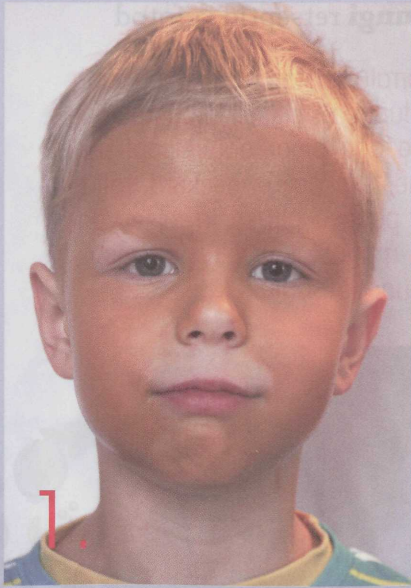
„Kindlasti,“ lubas ka isa.

Kuidas Lembitu isa Mehis seda tegi?

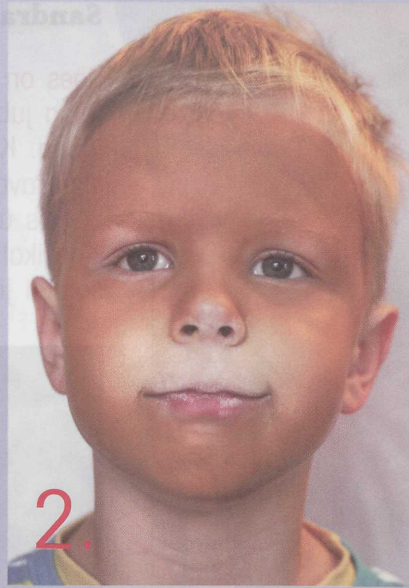
Et nõöri otstest lahti laskmata sinna sõlme siduda, on kõige olulisem see, kuidas nõör kätte võtta. Lembitu isa pani nimelt esmalt käed rinnal risti ning võttis alles seejärel nõöri otstest kinni – täpselt nii, nagu võid näha ka kõrvalolevalt pildilt.

Kui Mehis nüüd käed lahti tõmbas, ilutseski nõöri keskel sõlm. Ning nagu nõutud – nõöri otstest ei olnud mees hetkekski lahti lasknud.

Tegelikult on selle triki tegemiseks ka teine, veidi ebaausam meetod. Nimelt võib võtta mõlemad nõöri otsad ühte kätte ning seejärel teise käega nõöri sisse sõlme teha. Nii on iseenesest kõik õige – sõlm sai nõöriile ilma otsi lahti laskmata – ent kindlasti ei ole tegu päris sellega, mida vanaisa silmas pidas.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

Põder peab olema, kuidas muidu!

Iris Müntel

Jõulud on kohe-kohe uksest-aknast-korstinast sisse tungimas ning kõik ootavad jõuluvana, kes aastapikkuse tubliduse eest preemiat tooks.

Paljud targad inimesed mõtisklevad aga selle üle, kuidas jõulutaat jõuab kõik kingid maailma eri otstesse laiali vedada.

Selle jaoks on vanakesel palju abilisi – alustades päkapikkudest ja maailma ajavõõnditest, mis annavad taadile töö tegemiseks vähemalt 23 lisatundi, ning lõpetades põhjapõtradega.

Need sarvilised saanijuhid on väga tähtsad ninamehed, sest tänu nende kiirusele saabki jõuluõhtu keerulisim töö tehtud. Iga poro sellesse ametisse ei kõlba. Selleks, et üks põhjapõder saani juhtima saaks, peab ta ette näitama oma punase nina, mis kinnitab kui tempel passis lennuvõime olemasolu!

1. Võta švamm ja helepruun värv ning tupsuta peaaegu terve nägu pruuniks, jättes ainult silmade pealse ja nina aluse värvimata.

2. Kasuta uut švamm (või proovi värvisel leida puhtam koht) ja tee see valge värviga kokku. Värv ei ninaalune ja ülemine huul. Selleks, et ülemine tuleks sujuv, tupsuta valget ja pruuni kordamööda teineteise peale. Tee seda nii kaua, kui ülemine muutub ilusaks.

3. Võta švammile hästi natuke punast värvi ja tupsuta seda väga õrnalt põskedele, et põdrapoiss saaks mõnusa õhetuse. Järgmisena võta peenema otsaga pintsel ja joonista musta värviga pildil näidatud moel suu ja silmade ümbrus.

4. Loputa pintsel ning tee huuled ja ninaots punaseks.

5. Tee pintsel korralikult puhtaks ja võta valge värv, et saaksid teha vajalikud tähnid ja kriipsud.

6. Kasutades tumepruuni, tee otsaette väikesed sarved. Ja ongi kõik saani efektsa astumiseks valmis – lendame!

Valikut minu tehtud töödest võid näha www.irisgrimm.net

Seene-maguskartulipirukas

See pirukas sisaldab lisaks seentele veel ühte põnevat komponenti – maguskartulit ehk bataati. Maguskartulit hakati rohkem kasvatama 5000 aastat tagasi Kesk-Ameerikas ning praegu on seda võimalik ka Eesti poodidest osta. Tekstuurilt meenutab tavalist kartulit, värv on oranžikas ning maitse magusapoolne. Seetõttu kasutatakse seda nii soolastes kui ka magusates toitudes. See pirukas on soolane ning sobib suurepäraselt jõuluaega maitavamaks muutma. PS! Tõsta lehttainas eelmisel öhtul sügavkülmast tavalisse külmkappi, siis on ta järgmisel päeval paras töötlemiseks ja küpsetamiseks.

28 cm läbimõõduga ümmarguse koogivormitais pirukat:

- 800 g maguskartuleid
- 2 spl õli
- soola ja pipart vastavalt maitsele
- pool spl sidrunimahla
- seeni
- 4 spl Alpro sojakoort (laktoosivaba, müügil näiteks Konsumites)
- 500 g lehttainast (nt. „Säästu“)

Keeda maguskartulid pehmeks (ära koori). Sellal, kui kartulid keevad, valmista ette seened. Pühi neilt näppudega mustus ja lõika viiludeks. Vala kuumale pannile paar supilusikatäit õli ning lisa seeneviilud, natuke soola ja pipart. Prae keskmisel kuumusel, kuni seentest on liigne vedelik eraldunud. Kui maguskartulid on pehmed, kurna ning loputa need külma veega üle. Koori kartulid, lõika kuubikuteks ning lisa seentele koos sidrunimahla ja soja-koorega. Sega hoolikalt, prae minut-paar ning maitse, kas on veel soola juurde vaja. Määri ümmargune koogivorm õliga. Lõika lehttainas kaheks ning rulli mõlemad ruudud natuke õhemaks. Aseta üks lehttaina ruut koogivormi põhja ja tee ääred näppudega ümaramaks. Vala pirukatäidis ühtlaselt tainale ja asetä peale teine tainaruut. Näpista alumise ja ülemise taina ääred kokku ja vormi veel näppudega ümaramaks. Küpseta ahjus 180° C juures 45 minutit. Lase enne serveerimist natuke jahtuda.

Sandra Vungi retseptid ja fotod

Käes on võrratu ja karge jõulukuu ning mina juba tunnen vaikselt piparkookide lõhna. Kuna aga piparkoogiresept oleks liiga tavaline, siis pakun seekord välja hoopis ühe põneva piruka ja teise väga klassikalise magustoidu retsepti, mis samuti jõuluaega sobib.

Kirju koer

Kindlasti on paljud teist juba vana hea kirju koeraga tuttavad. Magustoit, mida ei pea küpsetama, mis valmib imelihtsalt ja maitseb suurepäraselt. Ilma pikema jututa, lubage esitleda retsepti, millest saab ühe tõeliselt piraka kirju koera.

- 500 g Digestive küpsiseid
- 250 g margariini
- 3 spl pruuni suhkrut
- 2 spl kakaopulbrit
- 225 g tumedaid šokolaadinööpe või hakitud šokolaadi

Tee küpsised pudiks (mina valasin küpsised kilekotti ja materdasin tainarulliga). Sulata margariin koos suhkruga ning lisa see purustatud küpsistele koos kakaopulbri ja šokolaadinööpidega. Segä kõik hoolikalt läbi, vormi küpsisemassist kättega üks priske paks vorst ning asetä see fooliumi peale. Mässi vorst hoolikalt fooliumisse ning asetä tunniks-paariks sügavkülma. Enne kirju koera viiludeks lõikamist lase sel umbes 20 minutit toasoojas sulada.

					Kaie ▶	supi-vedelik, puljong	suurima pindalaga riik maailmas	Eeva ▶	lapsevanem
					lühikese sabaga kõrgejalgne kaslane				
					... Järvi dirigent				
					Potsataja ja krokodill ●●●				asi
					üleloomulik nähtus			rohkem	huvitav paik, mida külastas Buratino
					tonn ▶	... Gibson maja "silm"			
maakoore koostist uuriv teadus									
kaalu-kategooria maadluses, džudos, poksis ja tõstmises	väga hea hüppevõimega putukas	abikaasa isa	Raivo	linnusõnnik väetisena Brasiilia pealinn					
Rooma number 2			ribi sent				milliliiter ▶		
Riho ▶		elegantne külaliste-ruum selle kuu päeval						jumal inglise keeles	sirgjoonekujuline täht
Paul Saagpakk ▶			appihüüd morsemärkides Olav Ehala			aru, taip, mõistus on inglise keeles			
töökas putukas	preeria-hundid ...kelts ...liikur								Eesti ▶
									madal naishääl
								Angela Merkel 2 × täht	
sekund	Rooma number		2 × täht ▶						
gramm ▶	50		meeter		süd	paikkond, territoorium Johanna			
asjatult ▶									

TILLUKE DETSEM브리IN

Lembitu mõistatus

#55
11.2013

Jõulud märgivad aega, millest alates hakkavad päevad taaskord pikemaks ja valgemaks minema. Seetõttu on Potistes kenaks traditsiooniks, et kõik küla 200 elanikku kogunevad jõululaupäeva õhtul, just jõuluvana saabumise ajaks, keskväljakule. Igaühel on käes süütamata küünal.

Jõuluvana saabub aga süüdatud küünlaga, mille tuld ta Potise elanikega jagab. Igaüks, kelle küünal on süüdatud, leiab mõne süütamata küünlaga inimese ning läidab selle. Nii jätkub see seni, kuni kõigi külaelanike küünlad on süüdatud.

Keskmiselt kulub ühe küünla süütamisest kuni järgmise inimese leidmise ja tema küünla süütamiseni 30 sekundit. Kui kaua aega kulub aga selleks, et kõik 200 küünalt saaksid süüdatud?

Eelmine mõistatus

Eelmise mõistatuse lahenduseks on, et kuuekümne minutiga saavad kuuekümne lamba püüdmisega hakkama kuus hunti.

Seekordse vastuseni jõudmiseks on aega terve kuu - lahendus koos uue mõistatusega ilmub järgmises ajakirjanumbris.

www.DaagilneDaalm.net

1. Käbilinde kutsub rahvasuu
a) püstnökkadeks
b) ristnökkadeks
c) mustnökkadeks

2. Jõulutähte nimetatakse ka
a) hortensiateks
b) pelargooniumideks
c) poinsettiateks

3. Joel Roberts Poinsett oli
a) pastor
b) botaanik
c) president

4. Filmi „Valge daami saladus” tegevus toimub
a) Haapsalus
b) Helsingis
c) Rotterdamis

5. „Totu Kuul” tuli lavale
a) Endlas
b) Estonias
c) Vanemuises

6. Filmile „Suur maalritöö” kirjutas muusika
a) Arvo Pärt
b) Vaiko Eplik
c) Tõnis Mägi

7. Altamonti rokkfestivalile palgati korraldajateks
a) kloostri valvurid
b) tuletoojad
c) põrguinglid

Vastuseid on kerge leida, kui loed tähelepanelikult sedasama ajakirjanumbrit. Ootame vastuseid hiljemalt 5. jaanuariks 2014!
NB! Õigete vastuste saatjate vahel loosime välja lähedaid auhinnaraamatuid!
Ärge ainult unustage vastustele lisada oma nime ja aadressi!

Leiutas ja leidis **Jüri Paet**

PAETISME

Kanapeaga inimesed on jäärpäised.

Parteisõduriks ei sünnita.

Naer on terviseks juhul, kui te end surnuks ei naera.

Kehvasti elan sellepärast, et elan nagu heaks arvan.

Järgmistel valimistel teevad poliitikud tsirkuse asemel teatrit.

Kas taevamannas on säilitusaineid?

Kui murul lesides uni peale tikub, siis on tegemist unerohuga.

Kui koer lõpetab koertekooli, kas ta läheb siis koerte ülikooli?

Kuidas ära tunda kaksikuid? Nad on ühe viitsaga löödud.

LEITUD KUULUTUS:

Kaupluse lahtioleku aeg.

Avame tavaliselt kell 9 või 10. Vahel isegi juba kell 7, aga mõningatel päevadel kell 12 või 13. Sulgeme kell 16 või 16.30, vahel kell 23 või kell 24. Mõningatel päevadel või õhtupoolikutel ei ole meid üldse kohal ja mõnikord oleme kohal kogu päeva, välja arvatud siis, kui oleme kuskil mujal, kuigi me peaksime ka siis kohal olema.

NAERU-USS

Jõuluvana läheb perearsti juurde.
„Mis lahti, jõulumees?“ küsib doktor.
„Mul on suur mure,“ kurdab jõulutaat. „Olen täielikult kaotanud usu iseendasse!“

Juku otsustas seekord kirja jõuluvanale arvutiga kirjutada.
Poiss vajutas püüdlikult klahve: „KALIS JÕULUVA...“
„Jõuluvana kirjutatakse kahe l-iga,“ õpetas ema.
„Ma ei saa!“, laiuatas Juku käsi. „Meie arvutis on ainult üks l-ähgega klahv!“

Juku tuleb emaga teatrist „Luikede järve“ vaatamast.
Poiss peab pikalt mõttes aru ja küsib siis emalt: „Meie teater on vist väga vaene, eks?“
„Miks sa seda arvad, Juku?“
„Paistab, et neil pole seal raha pikemate baleriinide palkamiseks, miks muidu pisikesed tantsijad kogu aeg kikivarvul esinevad!“

Ema ostis pühadeks endale uue kleidi ja proovib seda nüüd peegli ees selga.
„Miks sa arvad, Juku, kas see kleit teeb mind paksuks või ei?“ küsib ta pojakeselt.
„Kuidas – kas sa kavatsed selle siis ära süüa?“ ehmutab Juku.

Miks kingitakse inimestele võtmehoidjaid?
Selleks, et nad saaksid kõik oma võtmed ühekorraga ära kaotada.

„Kas sa ilmateadet oled kuulnud?“ uurib üks ingel teiselt.

„Jah – jõuludeks lubati tugevat pilvitust.“
„Küll on kena – siis saame pühade ajal ka meie rahulikult istuda!“

Juku kihutab sääreväristajaga talvisel maanteel, karvamüts peas.
Politseinik peatab poisi, et teda kiivrita sõitmise eest trahvida.

„Minul pole kiivrit vajagi!“ teatab Juku. „Võtke teatavaks, et mu kaitseingel on kogu aeg koos minuga!“
„Kas tõesti?“, küsib politseinik. „Siis tuleb sind trahvida ka sellepärast, et kahekesi on keelatud mootorjalg-rattaga sõita!“

„Juku, miks sa tühjad pudelid külmkappi oled pannud?“ imestab ema.

„Sellepärast, et külaliste seas on ju selliseidki, kes ei taha üldse midagi juua!“ selgitab poiss.

Kuidas kutsutakse seda poissi, kes veedab kogu jõuluvaheaja arvuti ees istudes?
Kutsu, kuidas tahad – ega ta sind nagunii ei kuule!

VÕLUR TULI LAPIMAALE
KÜLLA-VIGUR-
SUUSATAMA

AGA VÕLUR AJAS LAHKUDES KOTID
SEGI-JÄTTIS VÕLUKOTI...

AI-
BÄD?

... VÕTTIS
KINGIKOTI...

Uus Eesti joonisfilm „Suur maalritöö“

Kord õige ammu, kullapai,
kui maailm alles valmis sai,
ta oli värvimata.
Kõik oli tehtud justkui veest
ning ilmetu näis pealt ja seest.
Siis
tuli platsi
pintslimees,
käs värvinõud, kus värvid sees,
et värviga kõik katta.

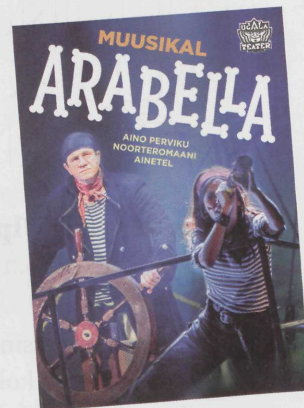

Animastuudiol A Film on valminud uus joonisfilm „Suur maalritöö“, mis põhineb **Ellen Niidu ja Edgar Valteri** samanimelisel raamatul. Filmi režissöörid on **Aina Järvine** ja **Meelis Arulepp**. Muusika kirjutas **Vaiko Eplik**, laulavad **Mari Pokinen** ja **Priit Võigemast**. Õige maalritöö käib ikka lauluga! „Suurt maalritööd“ saab koos teiste A Filmi animafilmidega vaadata detsembris kinos „Artis“ ning ka teistes Eesti linnades. „Mudilaste multilaegas“ kinos Artis – 7., 8., 14. ja lisainfo Facebook's ja www.afilm.ee

Mereröövli tütar kolis Mulgimaale

Kuigi Viljandis merd ei ole, tegutseb jõulukuu keskepaigast alates seal massiliselt mereröövleid. Viljandi paadimees siiski oma varanatuks pärast värisema ei pea, sest kapten Taaniel Tina koos oma piraatidega on oma tegutsemispaigaks valinud **Ugala Teatri**. Ja muidugi ei jää temast sammugi maha üheksa-aastane vapper tütar **ARABELLA**. Tegelikult tantsib piraadikamp helilooja **Olav Ehala** muusika järgi. Muusikali „**Arabella**“ libreto kirjutas **Aino Perviku** noorsooraamatu põhjal **Leelo Tungal**, lavastajaks oli **Margus Kasterpalu** ja kunstnikutöö tegi **Rosita Raud**. Koreograafia pani paika **Oleg Titov** ja peaosalisi kehastavad **Maria Soomets**, **Hannes Kaljujärv** ja **Rain Simmul**. Laval on veel rohkesti nii Ugala näitlejaid kui ka noori külalisi. Kes 16. detsembril esietendusele ei jõua, see leiab Ugala mängukavast koolivaheajaks kindlasti endale sobival ajal toimuva etenduse.

Nupukas Nublu Nukuteatris

Tuletõrjekoer Nublu on paljudele lugejatele, nende vanematele ja ka vanavanematele saanud heaks tütavaks kirjanik **Jaan Rannapi** raamatu kangelasena. Nüüd võib vappa Nubluga kohtuda silmast silma: **NUKU** teatris tegutseb tragi tuletõrjekoer hilissügisest alates. Jutustuse dramatiseeris ja lavastas **Vahur Geller**, kunstnikutöö tegi **Brit Urbla**, muusika lõi **Liina Kullerkupp**. Etendustel on näitlejatena ametis **Mihkel Tikerpalu**, **Tarmo Männard**, **Lee Trei**, **Sandra Lange** ja **Kadri Kalda**. Kõik lapsed Nublule külla, auh!

Joonistaja: Etlend Valvik

KUI MIND TABAS TURBOENERGIA

Andreas Nurmsalu

Türi põhikooli 4.b klassist

Minu nimi on Andreas, olen kümneaastane poiss. Kui ma ükspäev koolis olin, avastasin, et mind on tabanud tõeline turboenergia. Mõtlesin, et tahaks ära teha midagi suurt ja head. Kõigepealt oli vaja kiiresti ära teha koolitükid ja siis uutele tegudele asuda. Sain koolitükid tehtud, panin selga kodust leitud Supermehe kostüümi ja tuiskasin minema. Mul oli plaanis teha mõned heateod, et see jääks meelde paljudele lastele kui üks tõeliselt tore ja põnev päev-

Võtsin suuna Tallinnasse, kus oli plaanis külastada lastehaiglat, kus ma ise ka olen mitmeid kordi pidanud oma haiguse tõttu olema, et viia haigetele lastele mõned mänguasjad. Tee peal põikasin läbi mänguasjade laost ja haarasin selt kaasa kotitäie mänguasju, mida lastele jagada. Tuiskasin sealt sellise kiirusega läbi, et keegi ei pannud mind isegi tähele ja läinud ma olingi. Kui sain haiglas lastele mänguasjad jagatud ja nende oma tegemist räägitud, soovisid lapsed mulle edu ja mina neile kiiret paranemist, sest tean omast käest, et kodus on hoopis parem olla kui haiglas. Lapsed rõõmustasid mänguasjade üle ja nende päev läks palju rõõmsamaks.

Järgmisena tuiskasin ma toidupoesse läbi, haarasin sealt kaasa kotitäie maiustusi ja võtsin suuna lastekodudesse. Jagasin seal kõigile lastele mõned maiustused, soovisin neile kõike head – ja läinud ma olingi.

Kuna väljas hakkas pimedaks minema, otsustasin tagasiteel läbi põigata oma vanavanemate juurest. Käisin kõigepealt vanaema Esta juures ja aitasin tal kiiresti ära teha vajalikud kodutööd. Vanaema ei suutnud ära imestada, kui kiiresti kõik tehtud sai. Ta võis nüüd öhtul rahulikult televiisori ees teed juua ega pidanud minema välja töid tegema, nagu see maal tavaliselt kombeks on.

Türile tagasi jõudes tuiskasin läbi ka teise vanaema ja vanaisa juurest, et aidata ka neil vajalikud toimetused kiiresti lõpetada. Tööd said turbokiirusel tehtud ja neil oli väga hea meel.

Kui jõudsin tagasi, olid isa ja ema ka just töölt koju jõudnud ja ma pajatasin neile, mis täna kõik oli juhtunud. Nad olid uhked ja õnnelikud, et ma sellega hakkama sain.

Õhtul uinudes meenutasin õnnelike laste nägusid, keda ma täna rõõmustada sain. Kui homme peaks juhtuma veel selline ime nagu täna, siis võtan arvatavasti ette midagi veel suuremat ja paremat. Aga alles homme selgub, kas mul siis ka veel sellist turboenergiat on või mitte.

KUI MINUS OLEKS PALJU TOHUTUT TURBOENERGIAT...

Alex-Marcus Ulp

Türi põhikooli 5.a klassist

... siis ma jookseksin väga palju ja korjaksin maast kõik prügi kokku ning teeksin kõigi eest tööd ära. Ja ma püüaksin pahategijad kinni, kes üldse meil olemas on.

Kui minus oleks veel turboenergiat, siis paneksin kõik laisad tööle ja vaestele otsiksin ma kodud. Ma loeksin vabal ajal palju raamatuid ja õpiksin kogu aeg ning aitaksin oma õel õppida.

Kui minus oleks turboenergia, siis mu ninast tuleks rohelist vahtu välja ja mu keel oleks kollane ning minu suust tuleks välja sinist õhku.

Kui minus oleks turboenergia, siis ma viiksin kõik inimesed enda seljas ükskõik kuhu nad aga tahavad. Ma ehitaksin kõigile oma kodud ja sisustaksin need.

Ma loodan, et see juhtub minuga...

Foto: Madis Katz

„TOTU KUUL“ VANEMUISEES ON TÄISKUU!

Lavastaja Kaili Viidas, kunstnik Kristina Lõuk, osades Priit Strandberg, Rein Pakk, Ragne Pekarev, Ott Sepp, Aivar Kallaste jt.

Väljas on tormituul ja täiskuu – sügis oma täies ilus. Teatris on õnneks soe ja muhe. Kollane Kass istub Vanemuise väikese maja etteasteooteruumis diivanil – midagi on õhus! Keegi vaatab aknast välja, keegi joob vett, keegi rahustab kaisulammast... Lavale astumist ootavad „Totu kuul“ trupi näitlejad. Riietur söidutab ruumi stangetäie skafandreid.

Kas keegi saadetakse täna Kuu peale?

Kaili: Jah, seekord lennutame näitlejad Kuu peale.

Valjuhääldist kostub etenduse juhi Mai Jägala range hääl: „Etenduse alguseni on 30 minutit!”

Kaili: Vanasti unistasid lapsed kosmonaudiks saamiseks. Millegipärast on tänaseks Kuu uurimine unustatud. Miks olla Tartus, kui saab olla Kuul?

Kas Sina, Priit, lähed ka Kuule?

Priit: Kas mõtled mind või Totut? Priit on ikka Tartus, aga Totu käib igatahes Kuu peal ära.

Kas selleks on vaja mingeid erilisi oskusi?

Priit: Totu satub Kuule oma pealehakkamise tõttu. Erinevate sündmuste kaudu saab temast Kuu-reisi juht, mis on talle üsna ebamugav olukord. Tegelikult oli Kuu peale vaja minna hoopis Taibul ja Tähtmannil.

Aga see nimi – Totu – kõlab üpris... totakalt. **Kes Totu on? Poiss ikka või?**

Priit: Totu on marakann, ikka poiss jah. Eks ta on tsipa totu ka, aga ta ei ole muidugi rumal ega looder...

Kaili: Ei, looder ta kindlasti ei ole!

Priit: Ta on tegutseja.

Kas see on rohkem poiste lugu?

Kaili: Mulle tundub, et kui lavastus meeldib poistele, siis see meeldib ka tüdrukutele. See on muinasjutuline fantaasialugu.

Rein: Kõik võiksid tulla vaatama, nii poisid, kui tüdrukud, nii taibud kui ka totud.

Kaili: Väga väikesed võivad karta pauku ja pimedust, etenduse käigus tuleb neid ette...

Rein: See on lastele tõenäoliselt esimene ulmeloo kogemus. Elu Maal ja Kuul on täitsa erinev ja see ei pruugi üldse sarnaneda eluga, mida meie teame.

Priit: Ja neis väljamõeldud maailmades on olemas täiesti oma loogika.

„Etenduse alguseni on 5 minutit! Näitlejad, palun kohtadele!”

Nagu kosmoselaevas!

Head teed, Totu ja sõbrad – nii lavale kui Kuule!

Täna on täiskuu. Kollane – nagu Kollane Kass...

Kallaste Kasside seltsis käis teatris **Mall Türk**.

KRIS & TOMMI

„Valge
daami
saladus“

DINOSAURUSED JA DETEKTIIVID

„Dinosauruste
radadel“

Oktoobrikuise koolivaheaja ilusad mälestused pole veel kustuda jõudnud, kui juba ootab meid jõulukuu ja kenad pikad pühad! Loomulikult on selleks ajaks varutud ka kinno ühtteist põnevat, naljakat ja kaasakiskuvat. Esmalt hiiglaslik 3D-seiklus, mis viib vaatajad ajas tagasi 70 miljonit aastat! See kannab pealkirja „**Dinosauruste radadel**“ ning Aleks jutustab loo noorest dinosaurusepojast nimega Patši, kellest kasvab läbi karmide katsumuste suur ja vapper sauruseisa, kes on suuteline hoolitsema nii iseenda kui ka kogu karja eest,

kaitstes neid suurte ja metsikute lihasööjate, metsatulekahjude ja kõikvõimalike muude ohtude eest. Tore, et dinosaurused räägivad Eestimaa kinodes vaatajatega eesti keeles, aga meie järgmine film on tervenisti siinsamas ka valmis tehtud ja kõik ekraanil tegutsevad tegelased ongi nooremad ja vanemad eesti näitlejad. Filmiks on Astrid Lindgreni meisterdetektiiv Kalle Blomkvisti lugude toonis suvine seikus „**Valge daami saladus**“ ning selles jälgime nelja sõpra, kes ilusas vaikes Haapsalus suvevaheajaga veetes satuvad ühe suure saladuse otsa, mida need noored isehakanud detektiivid kohe lahendama tormavad. Lembit Ulfsak, Tambet Tuisk, Priit Võigemast ja Hilje Murel annavad abi nelja vahvat last kehastavatele noortele näitlejatele, kelle nimed on Mariann Vilbre, Liisa Koppel, Mikk Kaasik ja Miikael Ainla.

Kaugel see aastavahetuski enam on ning jaanuarikuus saab suurel ekraanil näha „**Rapuntsli**“ tegijate hoogsat muinasjutuseiklust, mille aluseks Hans Christian Anderseni maailmakuulus lugu külma südamega **Lumekuningannast**. Aga sellest juba järgmisel korral. Kohtumiseni kinos!

Kinokuju

Nimi: Kristina Polov
 Vanus: 6aastane
 Elukoht: Tallinn
 Kool: Mesimummu lasteaed ja muusikakool

KÕIK ON HUVITAV!

Räägi enda hobist: kui kaua kaua sellega tegelnud oled, mis meeldib ja mis mitte?

Õpin muusikakoolis kannelt, käin balletitrennis, õpin jaapani ja inglise keelt huviringis. Kannelt olen õppinud ühe kuu, balletis käinud kaks aastat ja jaapani ja inglise keelt õppinud terve aasta. Kõik on väga huvitav ja põnev.

Missugust lugu sulle kõige enam meeldib mängida?

Meeldib väga lugu „Vihma sajab tip-tip-tip“!

Mis sind on muusika juures inspireerib?

Meeldib, kui emme mind tundi kuulama tuleb ja saan talle mängida.

Millised on olnud sinu saavutused seoses kandlega?

Naudin seda ja õpin uusi asju juurde. Alustasin õppimist alles hiljuti, nii et oskan hetkel ühte kandlelugu mängida.

Miks kannel?

Vanemad soovitasid selle võtta ja ka mulle väga meeldib see pill. See kõlab nii ilusti ja seda on väga huvitav mängida.

Kas tegeled muusikaga edaspidi hobina või on plaan veelgi tõsisem?

Tahaksin tulevikus suuremaks saades harfi õppida.

On sul veel hobisid, millega tegeled?

Käin balletis, õpin jaapani- ja inglise keelt. Kuna järgmisel aastal lähen kooli, käin praegu ka eelkoolis.

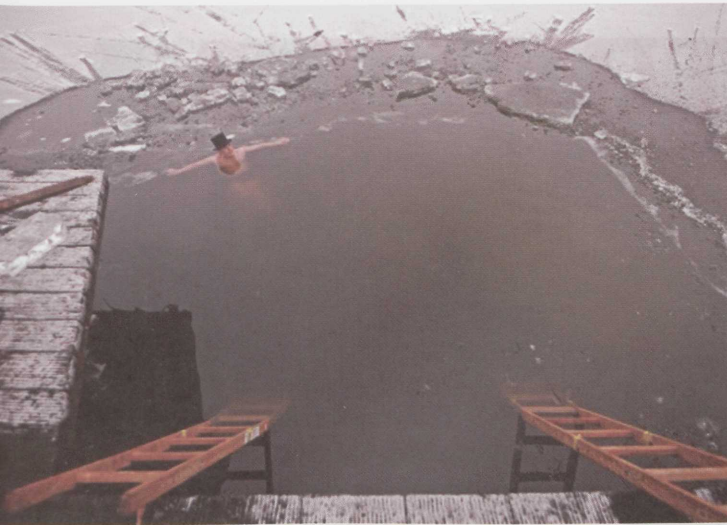
On sul mingil alal iidoleid?

Ei oska öelda. Vist ei ole

Kas ütled veel midagi enda kohta?

Mulle meeldib kommi süüa.

Küsitles Anna-Maria Uulma

Jäine aastavahetus

Guinnessi rekordite raamatusse pääsemise nimel on mindud läbi tule, vee ja vasktorude. Jäiste närvidega slovakk Tibor Bircak võitis nõuks rekorditeraamatusse jõuda hoopiski jäätükkide vahel kümmele. 31. detsembri öösel pakkus ta Slovakkia pealinna Bratislava peaväljakul kaasiinlastele meelelahutust, mis võis nii mõnelgi möödakäijal kananaha ihule võtta: mees istus 500-liitrisel tünnis, mis oli täidetud jäätükikestega, olles aadama-ülikonnas ehk alasti, ainult pead katmas villane müts.

18 külmakraadi avaldanuks kahtlemata Guinnessi rekordite komisjonile sügavat muljet, ainult et kahjuks jäi rekord kirja panemata, sest selgus, et mees viibis jääkümbeluses alla tunni. Ju siis oleks ta pidanud kootud mütsi asendama läkiläkiga...

Merielevandid teevad peent tööd

Merielevandid on hüljestest suurimad – nad võivad kasvada kuni kuue meetri pikkuseks. Elevandi nimi anti sellele hülgeliigile aga seetõttu, et ta koon meenutab lonti. Prantsuse teadlased otsustasid neile tublidele loomadele pakkuda isevärki tööd: merielevandide külge kinnitati termomeetrid ja satelliitantennid, mille abil saadakse teada jääaluse vee temperatuuri lõunapoolusel. Nimelt võivad merielevandid sukelduda kuni 600 meetri sügavusele. Muidugi ei tea nad ise, et vee all jahti pidades töötavad nad kohakaasluse alusel ka kraadiklaasidena! Või kes teab, äkki teavad ja peavad peent naeru?

Hiiglaste pudelpost?

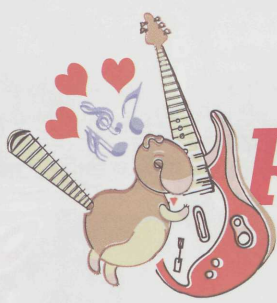
Pudelposti on kasutatud nii SOS-sõnumite saatmiseks, merehoovuste uurimiseks kui ka niisama meelelahutuseks. Pudelpostiga võib aga ka rekordeid purustada – maailma suurima sõnumipudeli saatjaks peetakse siiani Marina San Migueli, kes saatis Tenerifelt (Kanaari saartelt) 12 ruutmeetri suuruse kirja, mis oli paigutatud 8 meetri pikkusesse pudelisse. Kirja sisu pole viisakas uurida ja ega sellele ole lihtne ligi pääseda: pudeli külge on paigutatud ka signalisatsioonisüsteem ning kaamera, mis teekonnal üle Atlanti ookeani teeb iga 8 tunni tagant ühe pildi.

Mää-mää-mäele!

Milliseid rekordeid küll pole püstitatud ja purustatud! Inglanna Michelle Sullivan sattus 1996. aastal vaimustusse „Lammash Shauni“ esimesest osast ning oli õnnelik, saades sõbralt kingituseks Shauni moodi mängulamba. Ta ei osanud ilmselt arvatagi, et mõne aasta pärast on kogu ta korter lammastega täidetud! Algul ostis ta ise lelusid, nipsasjakesi ja lambapillidega kruuse, seejärel aga hakkasid sõbrad ja sugulased teda igal tähtpäeval lammastega rõõmustama. Michelle'i kogus on nii villaseid kui ka siidiseid lambaid, utekestega kruuse ja oinastega tasse, nii sokke, kindlaid kui ka potte-panne. Isegi oma koerale pani ta nimeks Shauna ja et määgijad ka kodust eemal olles meelet ei läheks, laskis ta oma käsivarrele lambakese tätoveerida. Kolleksionääril mõlgub mõttes teinegi tätoveering – selle laseb ta teha oma seljale siis, kui ta nimi on jõudnud Guinnessi

rekordite raamatusse. Sealne lambakolleksiooni rekord on praegu ühe kanadalanna käes, kuid tollel on „ainult“ 692 lammast, Michelle'il aga juba 777, ja pidevalt lisandub üht kui teist. Tema majas on ainult üks paik, kus pole lamba haisugi: utekoleksionääri poja tuba. Asjatundmatu noormees nimetavat lambakogumist prügitootmiseks...

ROKKFESTIVALID 3.

Vello Salumets

The Doors

Woodstockis toimunud suurüritusega festivalide karusell veel ei lõppenud. Oma kasu püüdis lõigata ka inglise ansambel **The Rolling Stones**, kes 1969. aastal Ühendriikides kontsertturneel olles otsustas teha dokumentaalfilmi, mille kulminatsiooniks oleks rokkfestival. Samas üritasid rollingud lepitada ajakirjandust, kes polnud rahul bändi rahaasjadega: tunti huvi, miks piletid olid nii kallid, kui palju jänkartistid Ike & Tina Turner või B.B. King olid saanud raha rollingute soojendusbändidena esinemise eest jne. Rolling Stones otsustas korraldada tasuta kontsertfestivali, milleks andis tõeke nii Woodstock kui ka rollingute Hyde Parkis korraldatud Brian Jonesi mälestuskontsert. Rollingud valisid festivali kohaks USA läänerranniku, kuna San Francisco oli kuulus oma muusikute poolest ja ka ilmastik oli seal sobiv. Esinejate kutsumise võttis enda peale San Francisco bänd **Grateful Dead**. Nõusolek esinemiseks saadi Santanalt, Jefferson Airplane'ilt ja ansamblilt Crosby, Stills, Nash & Young. Festivali korraldajateks palgati miskipärast California motojõuk Põrguinglid. Rolling Stones oli sellega päri, kuna ka Londoni põrguinglid olid pidanud Hyde Parkis korda. Teisalt arvasid ka kohalikud, et parem on „inglite” kohalviibimine kutsutud külalistenähtuseks kui vihaste kontvõõrastega. Samas ei rääkinud keegi

rollingutele, et kohalikud „inglid” on hoopis midagi muud kui Londoni nimekaimud.

Festivali aeg oli ka selge – **6. detsember 1969**. Esinemiskohaks plaaniti San Francisco Golden Gate parki, mis aga osutus liialt kalliks. Võeti ühendust ümbruskonna maaomanikega, kuid kõik keeldusid, sest kedagi ei huvitanud oma maalapile saada „rokki ja rahu”, ehk teisisõnu prahti, jäätmeid ja müra. 5. detsembril, vaid 20 tundi enne festivali algust, leiti lõpuks koht kontserdi läbiviimiseks. 64 kilomeetrit San Franciscos kagus asetsev **Altamonti võidusõidurada** pakkus vähemalt teoorias sobivat kohta 200 000 kuulaja ja esinemislava jaoks. Raadioreklaam tutvustas uut esinemispaika ja sinna hakkaski voorima publikut. Rolling Stones oli rahul. Samas

olid nii kohalikud kui festivali organisaator Bill Graham teist meelt.

6. detsembril hommikul oli kontsertväljakule kogunenud ca 100 000 inimest. Kell 10 saabusid Põrguinglid San Franciscost, San Bernandinost, San Jose'ist ja Oaklandist. Lõunaks oli platsile kogunenud 300 000 inimest. Olukord hakkas kujunema painajalikuks. Kontserti alustas **Santana**, kes pidi laval välja kannatama õllepurkide vihma ja väikelöömingud uimasteid tankinud publiku ning korraldajate vahel. Jätkas **Jefferson Airplane**, kelle solist **Grace Slick** oli tegu rahvamassi rahustamisega. Seejärel sai ainsana rahulikult esineda **The Flying Burrito Brothers**. Aga see oli ka kõik. **Crosby, Stills, Nash & Youngi** esinemine kujunes täielikuks kaoseks ja peagi jooksis bänd kibekiirelt helikopterisse. Tekkinud pausi ajal kanti minema vigastatuid ja olukord üha teravnes. Öhtuhämaruses ilmus lõpuks lavale **The Rolling Stones**. Nende esinemise ajal mängisid festivaliplatsil peaosas end prii õllest täis kaaninud Põrguinglid ja rollingutele jäi üle vaid narri roll. „Inglid” olid moodustanud ümber lava tsiklitest ringi, et publik sinna ei pääseks. Kui aga Keith Richard päästis valla kitarririfid, pressis fännide mass end loomulikult lava äärde, millele motorrattakettidega varustatud „inglid” vastasid peksmisega.

Jefferson Airplane

Plastic Ono Band

Festival kaotas juhitavuse, rollingud katkestasid mitmel korral mängimise ja Mick Jagger üritas hullunud rahvamassi rahustada. Kõige kulminatsiooniks pussitati paari meetri kaugusel lavast ja kaamerameestest surnuks püstolit käes viibutanud 18aastane narkouimas Meredith Hunter. Järgmisel hommikul kirjutas San Francisco „Chronical” edukast festivalist, mida kahjuks tumestas ühe nooruki pussitamine, kahe surnukeha leidmine magamiskottidest, millest auto oli üle sõitnud ja ühe uppunud kontserdikülastaja leidmine läheduses olnud niisutuskanalist. Alles 6 nädalat hiljem ilmus Altamonti festivali kohta kriitiline artikkel, kus leiti, et kõige juhtunu eest vastutab festivali peaesineja ehk The Rolling Stones. Monterey ja Woodstocki õnnestunud festivalide *Rock-Peace-Love* – kolmainsus oli minema pühitud. Oli möödas ka lääneranniku hipide süvine lillefilosoofia ja saabunud külm talv. Nii kõlab ametlik liturgia, mis ei avalda aga kogu tõe. Ka Newportis, Woodstockis kui teistelgi rokkfestivalidel esines märulit, kuid tundub, et Altamont Free Concert

ja rollingutest tehtud film „Gimme Shelter” oli reklaamimeeste sünnitatud müüt Kuuekümmendate ühe tähtsaima rokibändi suhetest halbade jõududega. Rollingute pala „Sympathy For The Devil” – see saatanamuusika –, leidis Altamontis endale kultuskoha. Altamondist sai hipiajastu lõpp.

Ega festivalide korraldamine sellega veel lõppenud, kuid siitpeale töid peaaegu kõik ettevõtmised korraldajatele suuri kahjumeid. Oma võimeid üritas proovida ka hulljulge ex-biitl **John Lennon**, kes käis välja idee korraldada rahufestival Kanadas nimega „Live Peace In Toronto”, või siis ka „The Toronto Rock and Roll Revival”. John Brower ja Kenny Walker otsustasid peo püsti panna 13. septembril 1969 Varsity staadionil. Esinejateks oli kutsutud 1950ndate *rock'n'rolli* staarid **Chuck Berry, Little Richard, Jerry Lee Lewis, Fats Domino, Bo Diddley** ja **Gene Vincent**. Uuematest artistidest olid nimekirjas **Alice Cooper**, ansamblid **Chicago** ja **The Doors**. **John Lennon** klopsis selleks kontserdikokku uue ansambli **Plastic Ono Band**. Kuid see polnud veel kõik. Korraldajad ootasid poolt miljonit kuulajat ja erikülalistena humanoide kosmosest. Hull idee, või kuidas? „Me üritame sobitada Kristuse sõnumit tänapäeva. Me tahame, et Kristus võidaks. Mida ta kõike oleks võinud teha, kui ta oleks saanud kasutada tänapäevast reklaami, televisiooni, plaate, filme, ajakirjandust!” tões John Lennon. Toronto festivalil ei nähtud ei ufosid, humanoide ega ka poolt miljonit inimest. Kuid kuna rahvas oli uimastite mõju all, piisas ime jaoks ka oma sisekosmosest.

1999. aastal riputas Richard Maxwelli nimeline mees internetis oma kodulehele üles kirjutise sellest 30 aastat tagasi toimunud Toronto rahufestivalist, olles ise viibinud publiku hulgas. Tema kirjutis lõppes sõnadega: „Seda juttu kirjutades olin šokis, kui avastasin, et pärast aastatepikkust otsimist ei leidnud ma interneti *online*'is ühtegi viidet selle sündmuse kohta... Tundub, nagu oleks soovitud see kontsert ajaloost kustutada...”

Jah, eks pidustustega on ikka nii, et mõnest räägitakse hiljem heldimuse ja vaimustusega, teisi ei taheta eriti meenutada ja kolmandaid ei mäleta enam keegi. Nagu poleks neid eales toimunud.

Vaata ka videoklippe:

Altamont – Jefferson Airplane: <http://www.youtube.com/watch?v=D3JvyvgPtiN4>

Altamont – The Rolling Stones: <http://www.youtube.com/watch?v=Df0ipUCfdIU>

Toronto – John Lennon & Plastic Ono Band: <http://www.youtube.com/watch?v=HEnRVaDxQEO>

Toronto – Jerry Lee Lewis: <http://www.youtube.com/watch?v=AQ63jNcGBdU>

Toronto – Little Richard: <http://www.youtube.com/watch?v=GYmxrOYbnel>

Ütle üks hea autolapse nimi!

Rahva autost sai rahvusvaheline tegelane

Jüri Trouberg

Volkswagen Passat 2012

Volkswagen Golf 2009

Kui paljud automargid – Ferrari, Ford, Toyota – kannavad oma loojate nimesid, siis Volkswageni ristijad põlistasid oma autonimes tervet rahvast: saksa keeles tähendab Volkswagen Rahva Autot.

Selle tänapäeval vägagi populaarse ja soliidse sõiduki sünniloos on ka oma häbiplakk: nimelt oli masina loomisest huvitatud kurikuulus Adolf Hitler, keda pahandas fõsiasi, et 1930ndate aastate alguses sõitsid natsistliku Saksamaa teedel peamiselt välismaised autod. Sakslastel olid küll omad autotehased, kuid seal valmistati peamiselt luksusmasinaid, mis olid kohased vaid väga rikaste inimeste rahakotile. Iga 50 auto seas oli tollal vaid üks kohalik sõidumasin, kuna keskmise sissetulekuga rahvas pidi leppima parimal juhul mootorrattaga.

Luksusmasinate disainer Ferdinand Porsche asus koos mitme autotootjaga juba 30ndate aastate algul nuputama, kuidas saaks luua sõidumasinat, mis ei kulutaks palju bensiini, saavutaks korraliku sõidukiiruse ja oleks väliselt kena. Just tema pakkus välja „põrnika“ ümara nina ja õhkuahutusega tagamootori. Natsistlik ametiühing Deutsche Arbeitsfront nõudis, et autosse mahuks kaks täiskasvanut ja kolm last ning sõidukiirus oleks 100 kilomeetrit tunnis. Hinnapiiriks pandi 990 marka – sakslaste keskmine sissetulek oli 1930. aastal 34 marka nädalas. Ametiühingud kutsusid rahvast ühinema säästuprogrammiga: kes tahab oma autoga sõita, see pangu iga nädal 5 marka kõrvale. 336 000 inimest otsustaski kaasa lüüa.

Esimesed autod valmisid Stuttgarti tehases aastal 1936 ning kandsid nime **KdF-Wagen**. KdF oli lühend lausest „Kraft durch Freude“ – jõud rõõmu kaudu. 1938 alustas tööd uhiuus autotehas, mis asus uhiuues linnas nimega KdF-Stadt. Hitleri 49. sünnipäeval esitleti talle seal valminud ümarate vormidega sõidumasinat. Enne Teist maailmasõda jõuati aga toota üpris vähe autosid, sest tuli ju üle

minna sõjaväe tarbeks valmistatavatele sõidukitele.

Hitleri lüüasaamise järel sai KdF-Stadt suupärasema nime **Wolfsburg**.

Ameeriklased, kes puruks pommitatud linna vallutasid, andsid selle hiljem üle brittidele, kes algul plaanisid kõvasti kannatada saanud autotehast kasutada ainult sõjamasinate hoolduseks, kuid Briti armee major Ivan Hirst, kes pidi tehase üle kontrolli pidama, arvas siiski, et Volkswageneid tasuks jälle tootma hakata. Aastal 1946 valmistati veel pooleldi varemehes tehases 1000 autot kuus. Sellegipoolest rippus Volkswageni saatus niidi otsas: tehast ei tahtnud osta ei Ameerika, Austraalia, Suurbritannia ega Prantsuse autotöösturid.

Oluline pööre tekkis aastal 1948, kui Volkswagenist sai Lääne-Saksamaa uuenemise tähtis osa ja omamoodi sümbolgi.

Konstruktorid ja disainerid panid pead ja käed tööle: rahvas ootas neilt suuri tegusid! Järgmisel aastal eksponeeriti ja müüdi

Rahva-autosid esmakordselt ka USA-s ning 1955. aastaks olid jänkid juba ostnud üle miljoni Volkswageni „põrnika“.

Nüüdseks on **Volkswagen Group suurim autotootja Saksamaal** ja suuruselt kolmas autotootja maailmas. Maailma aasta auto tiitli on saanud Volkswagen Golf aastatel 2009 ja 2013, Volkswagen Polo aastal 2010 ja Volkswagen up! aastal 2012.

KALLID KÜLALISED!

Jõulukuu on teadagi pidude aeg – pidusid peetakse koolis, lasteaias, kodus. Igal peol on oma nägu ja oma õhkkond, mille loovad nii eeskava, dekoratsioonid, peotoidud kui ka külalised. Jõulupeo tähtsaim külaline on muidugi jõuluvana, kelle kingikoti poole vaatavad nii suurte kui ka väikeste piduliste silmad.

Rimonne jõuluvana jättis toimetusse kingikoti, milles oli igasugust põnevat kraami: Max Steeli spinnereid, Barbie disainistuudio komplekte, ja nuku-riideid. Need palus ta anda auhindadeks lugejatele, kes kirjutavad ja joonistavad meile teemal “Külaskäik”. Juttu võib teha nii headest kogemustest kui ka väikestest pettumustest, mida vahel ikka ette tuleb.

Ootame kirjatükke hiljemalt 5. jaanuariks 2014!

Barbie

© 2013 Mattel, kõik õigused on kaalitud.

PE $\frac{6}{1378}$ 2013, 12

AUTODE JÕULUD

Jõuluvanalt soovitakse igal aastal igasuguseid asju – nii legosid kui ka puslesid, nii mänguautosid kui ka laevu. Omaette küsimus on aga see, kus ja kuidas lapsed – ja ka täiskasvanud – oma uusi ja vanu asju hoiavad. Piima ja pasteeiti hoitakse külmikus, rõivaid kapis ja sõidukeid teadagi garaažis. Seal on neil mõnus jõulupühi veeta! Mänguasjaleiutajate loodud uued **Majorette garaažid** on fantastiliselt vahvad – nagu ulmefilmis. Aga enne, kui autod sinna raffaid puhkama saavad, tuleb noorel ehitajal teha väikest ehitamistööd! Aga missuguse garaaži ehitaksid Sina, hea lugeja? Pane oma ideed paberile ja läkita toimetusse enne **5. jaanuari 2014!** Parimatele leiutajatele auhinnad **Rekatolt!** Ja heida kindlasti pilk ka Rekato internetipoodi: www.rekato.ee

NB! Rekato internetipoodi saad sisse astuda aadressil: www.rekato.ee

REKATO

nüüd mängime...

